

บทที่ 3

วรรณกรรมหนังสือของนายฉิว ทิพย์วาริ

นายฉิว ทิพย์วาริ เป็นผู้ที่มีความสามารถทางการเขียนบทหนังสือ สามารถเขียนบทหนังสือได้ดียิ่ง

นายฉิว ทิพย์วาริ เขียนบทหนังสือไว้ 10 เรื่อง เท่าที่พบค้นฉบับมี 8 เรื่อง ได้แก่

1. เกลือจิ้มเกลือ
2. งามสิงห์
3. บัวนอกบึง
4. ฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ
5. ยอดกตัญญู
6. แรงสายเลือด
7. สิงหาราชกษัตริย์ศึก
8. หยกสิงห์ปกาศิต

บทหนังสือทั้ง 8 เรื่องนี้มีประวัติความเป็นมา แนวคิด และเนื้อหาดังนี้

1. เกลือจิ้มเกลือ

1.1 ประวัติความเป็นมา เขียนให้หนังสือครุฑ ชาติทอง เมื่อ พ.ศ. 2536 ค้นฉบับเป็นลายมือเขียน จำนวน 38 หน้า

1.2 แนวคิด คนดีแก้เผ็ดด้วยความดี

1.3 เนื้อหา มีทั้งหมด 23 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พระเทพรัตน์และพระนางประทุมทอง ครองเมืองเวียงฟ้า ทรงมีพระราชโอรส 2 พระองค์ คือ เจ้าชายประกายมรกตและเจ้าชายประกายเพชร ซึ่งเจริญวัยเป็นหนุ่ม พระราชบิดาต้องการให้พระราชโอรสทั้ง 2 ได้ศึกษาวิชา จึงให้พระราชโอรสออกเดินทางแสวงหาสำนักฤาษีเพื่อเรียนวิชา

ตอนที่ 2 ประกายมรกตและประกายเพชรออกเดินทางไปหลายวันจนถึงป่าใหญ่ 2 พระองค์ตกลงใจแยกทางกันเพื่อแสวงหาอาจารย์ และตกลงกันว่าครบ 1 ปีจะกลับมาที่ภูเขาแห่งนี้เพื่อจะได้บอกข่าวคราวกัน เมื่อตกลงเข้าใจกันดีทั้ง 2 พระองค์ก็ออกเดินทาง

ตอนที่ 3 ทิพย์จินดา ธิดาของยักษ์พรายประสิทธิ์ได้มาเรียนวิชากับฤๅษีสักกเวท พร้อมกับสีแก้ว ยอดทอง วันนั้นทิพย์จินดาได้ออกไปหาผลไม้ในป่า จึงได้พบกับประกายมรกต ประกายมรกตได้สอบถามเรื่องราวจากนาง และขอตามนางกลับอาศรมเพื่อคนจะได้เรียนวิชากับ ฤๅษีสักกเวท นางไม่ปฏิเสธ

ประกายมรกตติดตามนางไปถึงอาศรม ได้สมัครเป็นศิษย์เรียนวิชาอยู่กับฤๅษีสักกเวท

ตอนที่ 4 ประกายเพชรเดินทางมาพบพรานป่ากำลังวิ่งหนีมาด้วยความตกใจ จึงสอบถามสาเหตุ พรานป่าเล่าว่าตนทราบเวลาที่ภูเขานี้มีถ้ำมหาสมบัติ จึงไปคุบสมบัติมากมาย แต่ขณะคุบเพลินอยู่นั้นก็ได้ยินเสียงพิณดังขึ้น ตนทราบมาว่าถ้าเสียงพิณดังขึ้นทุกคนต้องตายจึงรีบวิ่งหนี

ประกายเพชรจึงชวนเท่ง หนูน้อย ไปพิสูจน์ความจริงของถ้ำมหาสมบัติ ขณะที่กำลังคุบถ้ำมหาสมบัติเพลินอยู่นั้น ประกายเพชรได้ยินเสียงพิณดังขึ้น ด้วยความกลัวจึงรีบวิ่งหนี จนตกลงไปในถ้ำและสลบไป

พระอินทร์ทราบเหตุการณ์จึงจำแลงตัวมาช่วย กระซิบบอกเรื่องราว และได้มอบสรกายสิทธิ์ให้

ประกายเพชรได้ติดตามเท่ง หนูน้อย จนพบและได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้เท่ง หนูน้อยทราบ

ตอนที่ 5 ยักษ์พรายประสิทธิ์ เข้าแห่งเมืองแสงรุ่งคิดถึงลูกสาวทิพย์จินดา จึงเดินทางจากเมืองแสงรุ่งมาเยี่ยมทิพย์จินดา

ตอนที่ 6 ฤๅษีสักกเวท สีแก้ว ยอดทอง คุยกันเรื่องทำที่ของทิพย์จินดา กับประกายมรกต ขณะนั้นทิพย์จินดา กับประกายมรกตได้มาขอลาฤๅษีเพื่อไปพบประกายเพชรที่ภูเขานัดพบ ฤๅษีอนุญาตให้ไป

ตอนที่ 7 เมื่อทั้ง 2 คนไปแล้ว สีแก้วกับยอดทองก็วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของ ฤๅษีสักกเวทว่าไม่เหมาะสม หากพรายประสิทธิ์บิดาของนางทราบคงจะโกรธมาก

ขณะนั้นพรายประสิทธิ์ได้มาถึงอาศรมฤๅษี เมื่อทราบว่าฤๅษีอนุญาตให้ทิพย์จินดาไปกับประกายมรกตก็โกรธฤๅษีมาก และรีบติดตามทิพย์จินดาและประกายมรกตทันที

ฤๅษีสักกเวทต้องการช่วยทิพย์จินดาและประกายมรกตจึงรีบเหาะไปพบ

ตอนที่ 8 ประกายมรกตและทิพย์จินดากำลังพักผ่อนอยู่ในป่า ฤๅษีสักกเวทเหาะมาถึงจึงสะกดเรียกประกายมรกตเข้ามาเล่าเรื่องราวให้ฟัง แล้วเสกท่อนไม้เป็นประกายมรกตปลอม แทนประกายมรกตตัวจริงเพื่อลวงยักษ์พรายประสิทธิ์

ฤาษีเอาคราบยักษ์เขียวแก้วสวมร่างประกายมรกตเพื่อจะได้แก้เผดยักษ์พราย
ประสิทธิ์ เรียกสี่แก้ว ขอดทองมารับทราบเรื่องและสั่งให้ยักษ์เขียวแก้ว (ซึ่งฤาษีตั้งชื่อใหม่ว่ายักษ์
กายแก้ว) สี่แก้ว ขอดทอง เดินทางไปเมืองแสงรุ่ง

ตอนที่ 9 ยักษ์พรายประสิทธิ์คิดตามมาพบทัพยี่จินคากับประกายมรกตปลอม
จึงจับทั้งคู่พาเหาะกลับเมืองแสงรุ่ง เมื่อผ่านทะเลก็จับประกายมรกตปลอมทิ้งทะเล เสร็จแล้วก็เหาะ
กลับเมือง

ตอนที่ 10 ประกายเพชร เท่ง หนูน้อย กลับไปถ้ำมหาสมบัติตามคำบอกเล่าของ
พระอินทร์ ได้พบกับชายหนุ่มเจ้าของเสียงพิณ ชายหนุ่มขอร้องให้ประกายมรกตไปช่วยเหลื
กษัตริย์เมืองแสงทอง

ตอนที่ 11 ยักษ์เพลิงสุริยกาฬครองเมืองแสงโลก มีรัชทายาทคือพรายเวท
เพลิงสุริยกาฬได้ไปขู่ขอพระธิดาปีทมาวดี พระธิดาของพระวงศ์สุริยาและพระนางประทุมาวดีเมือง
แสงทองมาเป็นคู่ครองของพรายเวท แต่พระวงศ์สุริยาขอเวลาไตร่ตรองก่อนและกำหนดวันให้ไป
รับคำตอบ

ครั้นถึงวันที่กำหนดนัดเพลิงสุริยกาฬพร้อมพรายเวท จึงยกกองทัพไปฟังคำ
ตอบจากพระวงศ์สุริยา

ตอนที่ 12 พระแสงสุริยาไม่ยินยอมยกพระธิดาปีทมาวดีให้กับเพลิงสุริยกาฬ
จึงเตรียมกองทัพป้องกันบ้านเมืองจากกองทัพเพลิงสุริยกาฬ

ประกายเพชรมาถึงเมืองแสงทองขอเข้าเฝ้า พระแสงสุริยาทรงอนุญาต
เสนามาราบทุกพระแสงสุริยาว่าสุริยกาฬและพรายเวทขอเข้าเฝ้า ทรงรับสั่งให้
รออู่น้ำเมือง พระองค์จะออกไปพบเอง

พระแสงสุริยาพร้อมประกายเพชร เท่ง หนูน้อย ออกไปพบ เพลิงสุริยกาฬทรง
ปฏิเสธความประสงค์ของเพลิงสุริยกาฬ เกิดสู้รบกัน ประกายเพชรแผลงศรถูกเพลิงสุริยกาฬและ
พรายเวทบาดเจ็บสาหัสจนต้องเหาะหนีกลับเมืองแสงรุ่ง

เพลิงสุริยกาฬคิดอาฆาตจะแก้แค้นประกายเพชร จึงไปหายักษ์พรายประสิทธิ์
อนุชามาช่วยรบ

ตอนที่ 13 พระแสงสุริยาตรัสชมเชยประกายเพชร ทรงคาดว่าเพลิงสุริยกาฬและ
พรายเวทคงจะกลับมาแก้แค้น ต้องเตรียมรับมือ ประกายเพชรตรัสถามเรื่องเสียงพิณประหลาดที่ถ้ำ
มหาสมบัติ พระแสงสุริยาทรงบ่ายเบี่ยงจะตอบภายหลัง

พระแสงสุริยานำประกายเพชรกลับเข้าเมือง

ตอนที่ 14 กล่าวถึงประกายมรกตจำลองซึ่งถูกพรายประสิทธิ์จับทิ้งลงทะเล แต่ไม่เป็นอันตราย พระยานาคมาพบทรงช่วยชีวิตไว้ ทรงเห็นว่าประกายมรกตจำลองเหมาะสมกับ ทิพย์นาคีพระธิดาของตน จึงนำกลับเมืองให้อยู่เป็นคู่ครองทิพย์จินดา แต่ปรากฏว่าประกายมรกตไม่ สนใจเรื่องเพศสัมพันธ์ และมีอาการป่า ๆ เปื้อ ๆ เหมือนคนเสียดิ เมื่อนางสอบถามอาการก็ตอบว่า ตกใจที่ตกลงทะเลจนเสียดิและขอให้นางพาไปพบฤาษีสักกเวทที่ภูเขานิมาลัยเพื่อฤาษีสักกเวทจะ ได้รับความพยาบาล ทิพย์นาคีเห็นด้วยจึงขึ้นไปเฝ้าบิดา เล่าเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นและขอลาบิดาพา ประกายมรกตจำลองไปหาฤาษีสักกเวท

ตอนที่ 15 เพลิงสุริย์กาพมาถึงเมืองแสงรุ่ง พบพรายประสิทธิ์อนุชา เพลิงสุริย์กาพได้เล่าเรื่องที่ตนต้องไปแพ้ประกายเพชร พรายประสิทธิ์รับอาสาจะไปช่วยจับประกาย เพชรด้วยขนครามาธิราชอาวุธวิเศษของตน

เพลิงสุริย์กาพและพรายประสิทธิ์ออกเดินทางไปเมืองแสงทอง

ตอนที่ 16 พระแสงสุริยาทรงรับสั่งให้ประกายเพชรเข้าเฝ้าครัสสนทนาเรื่อง พระธิดา ทรงบอกว่าพระธิดาอยู่ในที่ปลอดภัย เมื่อเสร็จสงครามยักษ์แล้วจะทรงอธิบายรายละเอียด ให้ทราบ

ขณะนั้นมีทหารมากราบทูลว่าเพลิงสุริย์กาพกับพรายประสิทธิ์จอมยักษ์มา ประชิดเมือง พระแสงสุริยาฯรับสั่งให้พระนางประทุมาวดีกลับพระตำหนัก แต่พระนางขอตามเสด็จ ไปดูเหตุการณ์ด้วย พระแสงสุริยาฯยินยอมและเสด็จพร้อมกับประกายเพชรและเสนาไปพบเพลิงสุริย์ กาพและพรายประสิทธิ์ พรายประสิทธิ์ต้องการจับประกายเพชรจึงขว้างบ่วงพระขนดเข้าใส่ ประกายเพชร แผลงศรกายสิทธิ์ป้องกันศอกศรกลายเป็นไฟกรดเผาขนดเป็นถ้ำถ่าน แล้วพุ่งตรงเข้า เสียบอกพรายประสิทธิ์ล้มลง เพลิงสุริย์กาพเข้าอุ้มพรายประสิทธิ์หนีกลับเมือง

พระแสงสุริยา พระนางประทุมาวดีดีใจมาก ครัสยกย่องประกายเพชร พระนาง ประทุมาวดีต้องการให้ประกายเพชรไปรับพระธิดาที่ทมาวดีกลับเมือง ประกายเพชรกราบทูลว่ายังไม่เคยพบ ไม่เคยรู้จักพระธิดา พระสุริยาฯรับสั่งเล่าเงื่อนไขที่พาพระธิดาไปซ่อนยักษ์ที่ภูเขานิมาลัยให้ ทราบ และให้ประกายเพชรไปรับพระธิดากลับเมือง

ตอนที่ 17 ยักษ์เพลิงสุริย์กาพพาพรายประสิทธิ์ซึ่งถูกศรเสียบอกกลับเมือง แสงรุ่ง มาพบกับยักษ์กายแก้วพร้อมกับสี่แก้ว ขอดทองในป่า กายแก้วแนะนำตัวว่าเป็นศิษย์ของฤาษี สักกเวท และสอบถามเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพลิงสุริย์กาพและพรายประสิทธิ์ได้เล่าเรื่องราวให้ทราบ กายแก้วอาสาจะรักษาพรายประสิทธิ์ พรายประสิทธิ์ยินยอม กายแก้วอธิษฐานถอดศรช่วยได้ สำเร็จ พรายประสิทธิ์และเพลิงสุริย์กาพดีใจและสำนึกในบุญคุณที่กายแก้วมีต่อตนมาก ขอดอบ แทนบุญคุณและชวนกายแก้วกลับเมืองแสงรุ่ง

ครั้งถึงเมืองพราษประสิทธิ์เรียกทิพย์จินดาให้มารู้จักกายแก้ว เล่าเรื่องที่กายแก้ว
ช่วยชีวิตและขอยกทิพย์จินดาให้กับกายแก้ว

กายแก้วก็ชวนทิพย์จินดา แต่นางปฏิเสธและตัดสินใจหนีกายแก้วไปอยู่กับธานี
สักกเวท

ตอนที่ 18 ทิพย์นาคีนำประกายมรกตจำลองพร้อมกับสะหม้อ ขวัญเมือง มาถึง
อาศรมธานีสักกเวท ธานีสอบถามเรื่องที่เป็นมา นางเล่าให้ฟังตลอดและได้เล่าความคิดปกติของ
ประกายมรกตจำลองละเอียดจนกระทั่งเรื่องเพศสัมพันธ์ ธานีหัวเราะและลองสอบถามประกาย
มรกตจำลอง ปรากฏว่าประกายมรกตจำลองตอบเหมือนที่ธานีถามทุกคำ

ขณะนั้นทิพย์จินดามาถึงอาศรมธานี พบกับประกายมรกตจำลอง นางดีใจมากที่
ได้พบประกายมรกต ซึ่งนางคิดว่าเสียชีวิตไปแล้ว แต่เมื่อนางทักทายประกายมรกตจำลองก็ว่าตาม
นางไม่คิดเพิ่มขึ้น ทุกคนจึงแปลกใจ ธานีสักกเวทจึงเล่าความเป็นมาของประกายมรกตจำลอง
ตลอดจนความเป็นมาของยักษ์กายแก้วให้ทุกคนทราบ

ทิพย์จินดานำทิพย์นาคี สะหม้อ ขวัญเมือง กลับเมืองแสงรุ่ง

ตอนที่ 19 ประกายเพชรเดินทางไปถึงถ้ำมหากัษ พบพระธิดาปีทมาวดีในรูป
ของผู้ชาย ประกายเพชรใช้ความฉลาดคือลองกอดนางจึงได้ทราบความจริง ปีทมาวดีได้เล่าว่าพระ
บิดาต้องการชื่อนางจากยักษ์เพลิงสุริย์กาฬ จึงนำนางมาซ่อนไว้ในถ้ำ นำสมบัติมหาศาลมาซ่อนไว้
ด้วย และให้มีทหารคอยระวังรักษาอยู่ในที่กำบังมิดชิด ใครที่เข้าไปเอาทรัพย์สมบัติจะถูกทหารยิง
ด้วยธนูอาบยาพิษตายทันที ส่วนเสียงพินนั้นเกิดจากการบรรเลงแก้เหงาของนางสนมกำนัล

เมื่อเข้าใจเรื่องทั้งหมดแล้ว นางได้สั่งให้ทหารเฝ้าดูแลทรัพย์สินอยู่ก่อนจะมา
รับกลับภายหลัง เมื่อสั่งความเสร็จประกายเพชรก็นำพระธิดาปีทมาวดีซึ่งอยู่ในรูปผู้ชายกลับเมือง

ตอนที่ 20 เพลิงสุริย์กาฬ พราษประสิทธิ์ ร่วมวางแผนกับกายแก้วจะไปชิง
พระธิดาปีทมาวดี กายแก้วอาสาจะจับประกายเพชรเอง เมื่อตกลงเรียบร้อยทั้ง 3 คนต่างเดินทางไป
เมืองแสงทอง

เพลิงสุริย์กาฬ พราษประสิทธิ์ กายแก้ว เดินทางมาพบประกายเพชรกับพระธิดา
ปีทมาวดี เพลิงสุริย์กาฬกับพราษประสิทธิ์คือใจที่ได้พบศัตรู

กายแก้วอาสาจะจับประกายเพชร ส่วนประกายเพชรไม่ทราบว่ายักษ์กายแก้ว
คือใครจึงได้รับรู้แผนงสรใส่กัน แต่ศรีวิเศษไม่เป็นอันตรายแก่ทั้ง 2 ฝ่าย กายแก้วปล่อยให้ประกาย
เพชรรุกไล่จนห่างไกลจอมยักษ์จึงบอกความจริงแก่ประกายเพชร ประกายเพชรยอมให้กายแก้วจับ
พาตัวไปหาเพลิงสุริย์กาฬและพราษประสิทธิ์

กายแก้วบังคับให้ประกายเพชรเขียนจดหมายบอกกล่าวเรื่องราวให้ พระแสงสุริยาทราบ และตั้งให้พระธิดาปีทมาวดีนำกลับไปกราบทูลพระแสงสุริยา ส่วนตนเอง เพลิงสุริย์กาฬ พรายประสิทธิ์ ก็นำประกายเพชรไปยังเมืองแสงรุ่ง ให้คุมขังประกายเพชรไว้เป็นตัวประกัน เสร็จแล้วทั้ง 3 ยักษ์ก็ตรงไปเมืองแสงโลกเพื่อดูแลพยาบาลพรายเวท

ตอนที่ 21 พระธิดาปีทมาวดีมาถึงเมืองแสงทองเข้าเฝ้าพระบิดาแสงสุริยา ถวายสารของกายแก้วแก่พระบิดาแล้วทรงกันแสง พระมารดาปีทมาวดีทรงสอบถามเรื่องราว พระธิดาเล่าเรื่องที่ยักษ์กายแก้วจับประกายเพชรไปและขอให้พระบิดาได้อ่านสารของกายแก้วและประกายเพชรเอง

พระแสงสุริยาอ่านสารของกายแก้วและประกายเพชร จึงได้ทราบความจริงว่า กายแก้วคือประกายมรกต พระเชษฐาประกายเพชร เรื่องที่เกิดขึ้นนั้นเป็นกลลวงยักษ์

ทุกคนเมื่อได้ทราบความจริงก็ดีใจ เท่งกับหนูน้อยขออนุญาตพระแสงสุริยาไปพบกับกายแก้วและประกายเพชร

ตอนที่ 22 เพลิงสุริย์กาฬ กายแก้ว ลักขณา (ธิดาของเพลิงสุริย์กาฬ) กำลังรักษาพรายเวทซึ่งถูกพิษสรประกายเพชร แต่อาการของพรายเวทไม่ดีขึ้น กายแก้วจึงเสนอความคิดว่า น่าจะให้ประกายเพชรเป็นคนรักษา เพราะเขาเป็นเจ้าของสรข้อมจะรู้วิธีรักษาแน่นอน เพลิงสุริย์กาฬ เห็นด้วยกับทางเลือกสุดท้ายนี้ จึงให้กายแก้วกับพระธิดาลักขณาไปรับประกายมรกตที่เมืองแสงรุ่ง

ลักขณาและกายแก้วมาถึงเมืองแสงรุ่ง เข้าเฝ้าพรายประสิทธิ์ แจ้งความประสงค์ให้ทราบ พรายประสิทธิ์อนุญาตตามความประสงค์

กายแก้วไปพบประกายเพชร นำประกายเพชรมาพบลักขณา และแอบกระซิบบอกความลับให้ทราบ

เมื่อประกายเพชรพบลักขณา ทั้งคู่ต่างพอใจลักษณะกัน

กายแก้ว ประกายเพชร และลักขณา ลาพรายประสิทธิ์เพื่อกลับไปรักษาพรายเวท

ตอนที่ 23 กายแก้ว ประกายเพชร ลักขณามาถึงเมืองแสงโลก ประกายเพชร อาศารักษาพรายเวท เพลิงสุริย์กาฬอนุญาต ประกายเพชรบริกรรมพระเวทถอดสรจากพรายเวทสำเร็จ พรายเวทฟื้นหายเป็นปกติ

เพลิงสุริย์กาฬและพรายเวทขอร้องให้กายแก้วและประกายเพชรพักอยู่กับตน

กายแก้วกับประกายเพชรปรึกษากันเรื่องสงครามกับยักษ์ และเรื่องความรัก กายแก้วแนะนำให้ประกายเพชรเข้าหาดักขณาเพื่อได้นางและยุติสงคราม

ประกายเพชรเข้าหาลักขณา ได้นางเป็นภรรยา ทั้งสองสัญญาว่าจะช่วยยุติสงคราม

รุ่งเช้ากายแก้วและประกายเพชรไปกราบลาเพลิงสุริย์กาฬ และออกเดินทางไปยังเมืองแสงรุ่ง

เมื่อถึงเมืองแสงรุ่ง กายแก้วและประกายเพชรได้พบกับทิพย์จินดาและทิพย์นาคี ทุกคนได้ทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้น และวางแผนให้กายแก้วขู่ขอทิพย์จินดา นางตกลงแต่ขอให้ประกายเพชรไปสู่ขอลักขณาด้วย เมื่อตกลงเข้าใจกันแล้วทุกคนจึงเข้าเฝ้าพราหมณ์ประสิทธิ์

2. ภายหลัง

2.1 ประวัติความเป็นมา เขียนให้หนังสือ ธรรมดา ประมาณ พ.ศ. 2515-2516 ดัดฉบับเป็นลายมือเขียน จำนวน 113 หน้า มีทั้งบทขับและบทเจรจาละเอียดยศสมบุรณ์ หนังสือธรรมดา นำดัดฉบับไปดัดแปลงบ้าง และใช้ชื่อใหม่ว่า วีระบุรุษลานนาไทย

2.2 แนวคิด ความหลงอำนาจ ความเห็นแก่ตัว อิจฉาริษยา เป็นที่มาของความหายนะ

2.3 เนื้อหา มีทั้งหมด 30 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ขุนเจ็ดหัวหน้าหมู่บ้านหนองหลวง มีภรรยาที่หน้าตาสวยงามยิ่งชื่อนางอุ้นฟ้า ในอดีตขุนเจ็ดเป็นราชินิกุลที่สูงศักดิ์ของเมืองเชียงรุ่ง ต่อมาขุนเจ็ดเกิดทะเลาะกับขุนภานุรัตน์พี่ชาย เนื่องจากหลงรักผู้หญิงคนเดียวกัน คืออุ้นฟ้า ขุนเจ็ดจึงพาอุ้นฟ้าหนีจากเมืองเชียงรุ่งมาตั้งหลักปักฐานอยู่ที่บ้านหนองหลวงชายแดนของเมืองเวียงแก้ว ทั้งสองคนมีความสุขตามประสาชาก นางอุ้นฟ้ารู้ว่าคนตั้งครรภสมกับที่ขุนเจ็ดปรารถนา นางดีใจและรีบบอกให้ขุนเจ็ดทราบ

ตอนที่ 2 ฟ้าคนองรัชทายาทเมืองเวียงแก้วเกิดร้อนใจ เพราะทราบข่าวว่าขุนนิลซึ่งเป็นนายโจรได้ออกปล้นสดมภ์ความเดือดร้อนแก่พ่อค้าวานิชเพิ่มขึ้น ฟ้าคนองต้องการปราบขุนนิล จึงขอกำลังจากเมืองฝางหลวงมาสมทบเพื่อปราบขุนนิล แต่ราชธรรมแห่งเมืองฝางหลวงขอผิดเลื่อนเวลา เพราะพระราชบิดาของพระองค์กำลังประชวรหนัก

ฟ้าคนองทราบจากดึกว่านางอุ้นฟ้าภรรยาขุนเจ็ดบ้านหนองหลวงมีความงามเป็นเลิศ เกิดสนใจจึงติดตามไปดูนาง เมื่อพบนางฟ้าคนองเกิดหลงรักนาง จึงออกอุบายให้ขุนเจ็ดออกล่าสัตว์ ขุนเจ็ดไม่ทราบอุบาย จึงยอม ฟ้าคนองได้โอกาสจึงลวนลามนางแต่นางหนีไปได้

เมื่อขุนเจ็ดกลับมานางได้เล่าเหตุการณ์ให้ทราบ และขอให้เรื่องยุติลง ส่วนฟ้าคนองยังคงปรารถนาจะได้นาง จึงออกอุบายเข้าปล้นบ้านขุนเจ็ด ขุนเจ็ดสั่งให้นางอุ้นฟ้าหนีและได้รบสู้จนได้รับบาดเจ็บสาหัส

ฟ้าคนองตามหานางอุ่นฟ้าแต่ไม่พบ ขณะนั้นเป็นเวลาใกล้สว่างฟ้าคนองกลัวความลับจะแตกจึงกลับเมือง

อุ่นฟ้าออกจากที่หลบซ่อนรีบมาหาขุนเจ็ดพบขุนเจ็ดบาดเจ็บสาหัส ขุนเจ็ดบอกให้นางหนีเอาตัวรอด และสั่งเสียนาง สิ้นคำสั่งขุนเจ็ดก็สิ้นลม นางอุ่นฟ้าจัดศพสามีเสร็จก็รอพ่อค้าที่จะเดินทางไปเมืองเชียงรุ่ง

ตอนที่ 3 ขุนนิล ขุนโจรบ้านไพรทองตั้งค่านเรียกเก็บค่าผ่านทางจากพ่อค้าวานิชที่ผ่านทาง ผู้ที่เสียค่าผ่านทางจะได้รับความปลอดภัยตลอดเส้นทาง ขุนนิลเป็นโจรที่มีสติจะ มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว จึงมีสมุนเพิ่มขึ้นจนสามารถสร้างขุมโจรได้เข้มแข็ง มีกองทหารซึ่งได้รับการฝึกอย่างดีจากอาจารย์เหินหน

ขุนนิลได้รับรายงานว่ามิชวอนเกี่ยวพันพ่อค้าซึ่งมีกองทหารคุ้มครองเข้มแข็งได้ผ่านค่าน ขุนนิลจึงสั่งทหารโจรเข้าปะทะ สองฝ่ายได้สู้รบกันถึงขั้นตะลุมบอน ในที่สุดทหารโจรเป็นฝ่ายชนะ

สมุนโจรจับเชลยได้หลายคน รวมทั้งอุ่นฟ้าซึ่งพลอยอาศัยมากับพวกพ่อค้า นำมาพบขุนนิล อุ่นฟ้าขอความปรานีจากขุนนิล และเล่าเรื่องของตนให้ขุนนิลทราบ ขุนนิลสงสารนางและขอให้นางพักอยู่กับตน

อุ่นฟ้าพักอยู่กับขุนนิลจนกระทั่งคลอดกายสิงห์

ตอนที่ 4 พระยาอัสดง ผู้ครองเมืองหับผา เป็นผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาในลัทธิผีมั่งทุก ๆ วันเพ็ญพระยาอัสดงต้องนำเด็กที่อายุ 10-15 ปีมาฆ่าสังเวยผีมั่งผู้ศักดิ์สิทธิ์ โดยมีความเชื่อว่าวิญญาณของผู้ตายจะได้ไปสถิตแดนสวรรค์ และผีมั่งจะได้คุ้มครองบ้านเมืองให้พ้นจากภัยพิบัติจนเด็ก ๆ ต้องร่อยหรอลง พระยาอัสดงออกอุบายให้ชาวเมืองไปจับเด็กจากแคว้นอื่นมาเลี้ยงเป็นลูกของตน เมื่อถึงวันศักดิ์สิทธิ์จึงนำไปฆ่าสังเวย ก่อให้เกิดความหวาดกลัวไปทั่ว

วันนั้นพระยาอัสดงพร้อมเสนาได้ออกจากเมืองไปประพาสป่าเพื่อชมป่า และหาโอกาสจับเด็กมาสังเวยในพิธีศักดิ์สิทธิ์

ตอนที่ 5 นางศรีเผือกหญิงม่ายพรหมแดนฝางหลวงปักใจว่าชาวเมืองหับผาจะมาจับศรีคำลูกสาวของตนไปสังเวยผีมั่ง จึงเดินทางไปขอความช่วยเหลือจากขุนนิลจอมโจรบ้านไพรทอง

ศรีเผือกเดินทางมาถึงบ้านไพรทองได้พบขุนนิล นางได้เล่าความชั่วร้ายของลัทธิผีมั่งให้ขุนนิลทราบ และขอความช่วยเหลือจากขุนนิล ขุนนิลรับจะช่วยและให้นางไปพักกับอุ่นฟ้า

ขุนนิลนำกองทัพโจรไปปราบเมืองหับผา ขณะนั้นพระยาอัสดงไปประพาสป่าจึงไม่มีใครกล้าขัดขวาง ขุนนิลประกาศว่าคนไม่ต้องการปล้นทรัพย์สิน ต้องการจะปลดปล่อยเด็กที่

ถูกจับมาส่งเวรฝึม้งเท่านั้น ขุนนิลบุกเข้าถึงเทวาลัย ทำลายรูปบูชา ปล่อยเด็กจากที่กักขัง ประกาศให้ชาวเมืองเลิกนับถือลัทธิฝึม้ง หากไม่เชื่อจะทำลายเมืองหับผาไม่ให้เหลือซาก

ขุนนิลนำเด็กและกองทัพโจรกลับบ้านไพรทอง

ตอนที่ 6 ฝ่ายพระยาอัสดงกับเสนาสามารถจับเด็กได้จำนวนตามต้องการแล้ว พระยาอัสดงก็ให้เสนานำกลับเมืองหับผาก่อน ส่วนคนของขมป่าล่าสัตว์จะกลับถึงเมืองที่หลัง

เมื่อพระยาอัสดงกลับมาถึงเมืองก็ทราบเรื่องที่ขุนนิลกระทำ พระยาอัสดงโกรธแค้นมาก ต้องการปราบขุนนิล จึงให้เสนานำสารไปแจ้งฟ้าคนองขอคำสั่งสมทบไปปราบขุนนิล

ฟ้าคนองรับสารแล้วเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะปราบขุนนิล จึงตกลงรับตอบสาร กำหนดนัดหมายเวลาที่จะทำการ และให้เสนานำไปถวายพระยาอัสดงทันที

ตอนที่ 7 พระราชธรรมประมุขแห่งแคว้นฝางหลวง และมีมเหสีคือพระนางอำไพวรรณ ทรงมีพระธิดาที่สิริโฉมยิ่ง ชื่อแวนรัตน์ พระชนมายุ 18 พรรษา ความงามของแวนรัตน์เล่าลือไปทั่ว จึงเป็นที่หมายปองของเหล่าผู้ชายพระราชธรรมต้องการทำพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณเสดาะพระเคราะห์ประจำปี ในการนี้ทรงรับสั่งให้แวนรัตน์ได้ร่ายรำบวงสรวงบูชาวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ด้วย ทุกคนจึงเตรียมพร้อมและต่างรอจะได้ชมงาน

ตอนที่ 8 งามสิงห์บุตรของนางอุ้นฟ้าและศรีคำลูกสาวของนางศรีเผือก เจริญวัยเป็นหนุ่มสาว ขุนนิลรักถนอมงามสิงห์เหมือนลูกของตน ให้ฝึกฝนเรียนวิชาจนชำนาญ งามสิงห์สนิทสนมกับศรีคำเป็นพิเศษ

งามสิงห์และศรีคำลาขุนนิลไปที่ขวป่าล่าสัตว์ ขณะเพลิดเพลินขมป่าอยู่นั้น ทั้ง 2 คนได้พบกับฟ้าคนองและพระยาอัสดงซึ่งยกกองทัพมาปราบขุนนิล ทั้งสองฝ่ายเกิดโต้เถียงต่อสู้อัน งามสิงห์ยังฟ้าคนองบาดเจ็บสาหัส ส่วนศรีคำยังพระยาอัสดงสาหัสเช่นกัน

งามสิงห์และศรีคำกลับชุมโจร และเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ขุนนิลทราบ

งามสิงห์ทราบข่าวว่าเมืองฝางหลวงจะมิงงานบวงสรวงวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ จึงขออนุญาตขุนนิลไปที่ขวงาน

งามสิงห์ แต่ง หนู้อย เดินทางรอนแรมไปในป่าจนเข้าคืนแดนเมืองฝางหลวง

ตอนที่ 9 แวนรัตน์ ชวนพวงทิพย์บุตรราชครูเมืองฝางหลวงและพี่เลี้ยงคนสนิทอีก 3 คนมาว่ายน้ในสระกลางป่า ทั้ง 5 คนต่างมีความสุข

งามสิงห์และพี่เลี้ยงซึ่งเดินป่าได้ยินเสียงคน จึงแอบดู แต่บังเอิญเพิ่งผลอส่งเสียงดัง นางทั้ง 5 คนจึงทราบว่ามีคนมาแอบดู

งามสิงห์ปรากฏตัวและขอโทษนางทั้ง 5 คน และบอกว่าคนเป็นแขกต่างเมืองต้องการจะมาชมงานพิธีในเมืองและหวังว่าจะได้พบนางในเมือง

นางไม่ตอบรับหรือปฏิเสธ เมื่อได้โอกาสนี้ก็นำหน้าหนีไป
คืนนั้นนางสิ่งทีขออาศัยนอนกับคนสวนเมืองฝางหลวง
ตอนที่ 10 กษัตริย์เมืองต่าง ๆ ทราบงานพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณของเมืองฝาง
หลวง ต่างเดินทางมาถึงเมืองฝางหลวง และต่างรอเวลาสำคัญ

พระธิดาแวนรัตน์ประสงค์จะเก็บดอกไม้ในราชอุทยาน จึงเสด็จจากปราสาทมา
ถึงราชอุทยาน เก็บดอกไม้เสร็จนางเสด็จตำหนักจันทร์ นางได้พบกับนายสิ่งทีและได้พูดคุยกัน
ขณะนั้นแก้วเพชรราชทายาทเมืองเวียงแก้วได้มาชมราชอุทยาน จึงมาพบกับนาย
สิ่งที แก้วเพชรวางท่าข่มขู่นายสิ่งทีจึงเกิดทำสู้รบกัน ในที่สุดนายสิ่งทีเป็นฝ่ายชนะฟันแก้วเพชรบาด
เจ็บสาหัส

ตอนที่ 11 กษัตริย์ราชธรรมทรงทราบข่าวว่าแก้วเพชรซึ่งมีฝีมือยอดเยี่ยมใน
เพลงดาบถูกฟัน จึงเสด็จไปเยี่ยม ทรงสอบถามเรื่องที่เกิดขึ้น แก้วเพชรกราบทูลให้พระองค์
สอบถามจากพระธิดาแวนรัตน์

พระธิดาแวนรัตน์เล่าเรื่องที่ได้พบกับนายสิ่งทีตั้งแต่คืนนางายสิ่งทีเกิดทำรบ
กับแก้วเพชรให้พระบิดาทราบโดยละเอียด

กษัตริย์แสงธรรมขอให้พระธิดาแวนรัตน์ไปเยี่ยมแก้วเพชร นางได้ไปเยี่ยมแก้ว
เพชร พุดคุยสนทนาเพียงสั้น ๆ แล้วลากลับ

ตอนที่ 12 กษัตริย์ราชธรรม พระนางอำไพสุวรรณ พร้อมราชครูประทับ ณ
โรงพิธี เพื่อทอดพระเนตรการรำรำบวงสรวงดวงวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ของพระธิดาแวนรัตน์ และ
เหล่านางพื่อน ขณะที่พระธิดาแวนรัตน์รำรำนั้นดอกบัวในมือของนางตกลง นายสิ่งทีเก็บได้ส่งให้
นางได้ทันพอดี แก้วเพชรเห็นเหตุการณ์เกิดอิจฉานายสิ่งที จึงกราบทูลให้กษัตริย์ราชธรรมจับนาย
สิ่งที เพราะเป็นลูกของขุนนิล กษัตริย์ราชธรรมสั่งจับนายสิ่งที

นายสิ่งทียินยอมให้จับแต่โดยดี กษัตริย์ราชธรรมรับสั่งให้นำนายสิ่งทีไปขังไว้
จะทรงสอบสวนนายสิ่งทีด้วยพระองค์เอง

แวนรัตน์เป็นห่วงนายสิ่งทีที่ต้องถูกคุมขังโดยไม่เป็นธรรม จึงให้พวงทิพย์พี่
เลี้ยงไปเยี่ยมนายสิ่งที

ตอนที่ 13 กษัตริย์ราชธรรมทรงสอบสวนนายสิ่งที จึงได้ทราบเรื่องที่แก้วเพชร
เกิดวิวาทกับนายสิ่งที และได้ทราบถึงลักษณะนิสัยของนายสิ่งทีว่ากล้าหาญ รักศักดิ์ศรี รักสัตย์จะ ทรง
ชื่นชมนายสิ่งที

จากการสอบสวนนายสิ่งทียังสรุปไม่ได้ว่านายสิ่งทีกระทำผิดตามที่แก้วเพชร
กล่าวหา พระองค์จึงให้นำนายสิ่งทีไปคุมขังตามเดิมรอจะสอบสวนใหม่

ตอนที่ 14 ขุนนิล อุ่นฟ้า และอาจารย์เหินหน ได้รับรายงานจากสายลับว่า งามยาสิ่งที่ถูกกษัตริย์ราชธรรมจับกุมขัง จึงเดือดดาลมาก ขุนนิลสั่งให้จัดกองทัพโจรจะยกไปตีเมืองฝาง หลวงเพื่อแก้แค้นและแย่งชิงงามยาสิ่งกลับคืน แต่เหินหนไม่เห็นด้วย เพราะเกรงจะเป็นการฟังความข้างเดียวและคว่นตัดสินใจไป

ขุนนิลตัดสินใจปลอมตัวไปสืบเรื่องที่เกิดขึ้น

ตอนที่ 15 งามยาสิ่งซึ่งขอมถูกคุมขัง คิดถึงแวนรัตน์จึงตัดสินใจเสาะเครื่องพันธนาการไปพบแวนรัตน์ งามยาสิ่งได้พบกับแวนรัตน์และได้บอกนางว่าเมื่อนางอภิเษกตนจะไปชิงนาง

ตอนที่ 16 กษัตริย์ราชธรรมรับสั่งให้งามยาสิ่งเข้าเฝ้า ทรงสอบสวนเรื่องที่งามยาสิ่งลอบเข้าหาแวนรัตน์ งามยาสิ่งขอมรับความจริงและอธิบายเหตุผลที่ตนต้องทำเช่นนั้นว่าเพราะตนเป็นลูกโจร แม้จะถู้อถามประเพณีก็คงไม่สมประสงค์

กษัตริย์ราชธรรมจําแนกเหตุผลของงามยาสิ่ง แต่พระองค์ไม่ทรงยินยอมให้พระธิดาแวนรัตน์เลือกคนที่เป็นสามัญชน

เมื่อสอบเสร็จกษัตริย์ราชธรรมให้นำงามยาสิ่งไปคุมขังตามเดิม

ตอนที่ 17 งามยาสิ่งต้องการจะแย่งชิงแวนรัตน์ จึงตัดสินใจหนีจากที่คุมขังเดินทางกลับชุมโจร โดยได้เขียนจดหมายบอกไว้ด้วย

งามยาสิ่งได้พบกับขุนนิล สอบถามเรื่องราวกันและชวนกันกลับชุมโจร

เมื่อกลับถึงชุมโจรงามยาสิ่งได้พบกับเหินหน และได้ทราบว่านางอุ่นฟ้ามารดาได้ตามไปช่วยคน

ตอนที่ 18 อำมาตย์นำจดหมายของงามยาสิ่งที่หลุดว่ายกษัตริย์ราชธรรม งามยาสิ่งบอกเหตุผลที่ต้องหนีว่าตนไม่ต้องการให้กษัตริย์ราชธรรมต้องมัวหมองรับผิดชอบ หากสอบสวนแล้วต้องปล่อยให้ตนพ้นผิด และบอกว่าตนจะยกทัพมาแย่งชิงแวนรัตน์

กษัตริย์ราชธรรมปรารภเรื่องจะเกิดศึกชิงนางกับอำมาตย์

ขณะนั้นแก้วเพชรได้เข้ามาเฝ้ากษัตริย์ราชธรรม และสอบถามข่าวงามยาสิ่ง กษัตริย์ราชธรรมเล่าเรื่องทั้งหมดให้ทราบรวมทั้งความเข้มแข็งของกองทัพขุนนิล และความหวาดวิตกของพระองค์ และทรงรับสั่งให้แก้วเพชรรีบกลับเมืองเวียงแก้ว และให้รีบกลับมาทำพิธีอภิเษกกับแวนรัตน์

กษัตริย์ราชธรรมรับสั่งให้พระธิดาเข้าเฝ้าทรงปรารภเรื่องที่พระองค์กังวล และต้องการให้แวนรัตน์อภิเษกกับแก้วเพชร แวนรัตน์ไม่พอใจพฤติกรรมของแก้วเพชรแต่ไม่กล้าขัดความประสงค์ของพระราชบิดา

ตอนที่ 19 แก้วเพชรเสด็จกลับมาถึงเมืองเวียงแก้ว เข้าเฝ้าพระราชบิดา ฟ้ากำพอง กราบทูลเรื่องทั้งหมดให้ทราบ พระราชบิดาทรงรับสั่งให้จัดเตรียมการอภิเษก เมื่อเตรียมการเสร็จก็ยกขบวนอภิเษกเดินทางรอนแรมจนกระทั่งถึงเมืองฝางหลวง หยุดประทับอยู่นอกเมือง พระราชธรรมทราบข่าวจึงส่งคนไปทูลเชิญฟ้ากำพองเข้ามาในพระตำหนักรอพิธีอภิเษก

ตอนที่ 20 งามสิงห์ต้องการจะแย่งชิงแว่นรัตน์ในวันอภิเษก จึงวางแผนชิงนาง โดยให้ขุนนิลยกกองทัพโจรไปซุ่มรอในป่าชายแดนฝางหลวง ส่วนงามสิงห์และพี่เลี้ยงลอบเข้าเมือง งามสิงห์ลอบเข้าพบพระธิดาแว่นรัตน์ สารภาพรักกับนาง และนัดแนะกับนาง ว่าวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันอภิเษกตนจะมารับนาง

งามสิงห์ตามนางมาพบพี่เลี้ยงและได้บอกแผนชิงนางให้ทราบ

ตอนที่ 21 แว่นรัตน์ได้เข้าพิธีอภิเษกกับแก้วเพชร เมื่อรดน้ำสังข์แล้วคู่บ่าวสาวได้ไปบวงสรวงขอพรพระเสื้อเมือง ณ ศาลหลักเมืองซึ่งตั้งอยู่บนกำแพงเมืองด้านตะวันออก ขณะทำพิธีอยู่นั้นแว่นรัตน์ได้ประกาศว่านางได้เข้าพิธีอภิเษกกับแก้วเพชรยุพราชเมืองเวียงแก้ว เพื่อสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างเมืองเวียงแก้วกับเมืองฝางหลวง เป็นการตอบแทนบุญคุณบ้านเมืองและบิดามารดาครบถ้วนแล้วนางเองไม่สมควรรักใคร่ในตัวแก้วเพชร นางจึงแยกเฉพาะกายให้แก้วเพชร สิ้นคำประกาศนางวิ่งไปยังกำแพงและกระโดดลงทันที

ทุกคนตกตลิ่ง ขณะเดียวกันก็เห็นงามสิงห์ขี่ม้าพุ่งตรงมารับนางพานางหนีไป

แก้วเพชร โกรธแค้นมาก กล่าวอาฆาตงามสิงห์ต่าง ๆ นานา

ตอนที่ 22 งามสิงห์พาแว่นรัตน์มาถึงฐานทัพ นำแว่นรัตน์เข้าพบอาจารย์เหินหนแนะนำนางให้รู้จักกับอาจารย์ และบอกว่าตนรักนาง ต้องการจะแต่งงานกับนางให้ถูกต้องตามประเพณี เหินหนรับอาสาจะไปสู่ขอนางกับกษัตริย์ราชธรรม และบอกว่าขณะนี้ขุนนิลนำกองทัพไปยึดเมืองแก้ว ให้งามสิงห์นำแว่นรัตน์ไปพบกับขุนนิล ส่วนตนเองจะคอยสะกดทัพเมืองเวียงแก้วไม่ให้ยกทัพกลับเมืองเวียงแก้ว

งามสิงห์อำลาไปเมืองเวียงแก้ว ส่วนเหินหนไปเมืองฝางหลวงเพื่อจะสะกดทัพเมืองเวียงแก้ว

ตอนที่ 23 อุ่นฟ้ากลับมาถึงเชียงรุ่งเข้าเฝ้ากษัตริย์ภานุรัตน์ (ขุนธรรม) และพระนางกัญญาเทวี และได้เล่าเรื่องที่ฟ้าคนองปล้นฆ่าภานุราช (ขุนเจ็ด) และเรื่องพระราชธรรมจับงามสิงห์แก่กษัตริย์ภานุรัตน์

กษัตริย์ภานุรัตน์ได้ทราบข่าวว่าฟ้าคนองและพระราชธรรมาอ่อนและจับหลานชาย พระองค์จึงคิดแก้แค้นและอาสาจะไปช่วยเจรจากับราชธรรมเรื่องงายสิงห์ และจะบอกความจริงของงายสิงห์แก่กษัตริย์ราชธรรม

ตอนที่ 24 กษัตริย์ภานุรัตน์เสด็จไปเมืองฝางหลวง พบอาจารย์เหินหนที่หน้าเมือง ทรงสอบถามเรื่องราวเหินหนได้เล่าเรื่องราวของงายสิงห์ให้ทรงทราบโดยตลอด

กษัตริย์ภานุรัตน์บอกชาติกำเนิดของงายสิงห์แก่เหินหน และทรงนำอาจารย์เหินหนเข้าเฝ้ากษัตริย์ราชธรรม เหินหนได้ถวายสารขุนนิลต่อพระธิดาแวนรัตน์ให้อภิเษกกับงายสิงห์ กษัตริย์ราชธรรมเข้าพระทัยว่างายสิงห์เป็นบุตรของขุนนิลผู้เป็นนายโจรจึงทรงลังเล เหินหนได้เรียนให้พระองค์ทราบว่างายสิงห์เป็นเพียงบุตรบุญธรรมของขุนนิล บิดาที่แท้จริงคือภานุราชแห่งเมืองเชียงรุ่ง แล้วกษัตริย์ภานุรัตน์รับอาสาเป็นบิดาจัดอภิเษกงายสิงห์กับแวนรัตน์ที่เมืองเชียงรุ่ง

ตอนที่ 25 แก้วเพชรเมื่อพลาดรักกับแวนรัตน์ก็หันมาผูกพันกับพวงทิพย์ธิดาขุนพลเมืองฝางหลวง และได้อภิเษกกับนาง ต่อมาแก้วเพชรได้ดำรงตำแหน่งแม่ทัพเมืองฝางหลวงแทนบิดานาง เมื่อมีอำนาจขึ้นแก้วเพชรคิดจะปราบขุนนิลและแก้แค้นงายสิงห์ด้วย จึงลาพวงทิพย์ไปตลาดเลาเมืองเชียงรุ่ง

ตอนที่ 26 ศรีคำพลาดรักจากงายสิงห์จึงอาฆาตแค้นคิดจะกำจัดแวนรัตน์ตลอดเวลา วันหนึ่งนางได้ขออนุญาตขุนนิลไปเที่ยวป่าเพื่อบรรเทาความทุกข์ ได้พบกับแก้วเพชรสอบถามเรื่องราวกัน ศรีคำได้ทราบว่าแก้วเพชรเป็นรัชทายาทเมืองเวียงแก้วมาติดตามแวนรัตน์ แก้วเพชรขอให้นางช่วยลวงแวนรัตน์มาให้ตน นางต้องการทำลายแวนรัตน์ จึงรับช่วยเหลือแก้วเพชรนางได้ไปลวงแวนรัตน์ให้ไปอาบน้ำในป่า แก้วเพชรได้โอกาสจึงสั่งให้ทหารจับแวนรัตน์และศรีคำได้

แก้วเพชรนำสองนางกลับเมืองฝางหลวงพบพระยาอัสดง พระยาอัสดงได้ขอแวนรัตน์ไปเป็นคนรัก แก้วเพชรต้องการได้กำลังทัพของพระยาอัสดง สู้รบกับขุนนิล จึงยอมยกแวนรัตน์แก่พระยาอัสดง

แก้วเพชรนำศรีคำไปเมืองฝางหลวง ส่วนพระยาอัสดงได้นำแวนรัตน์ไปเมืองหับผา

ตอนที่ 27 พระยาอัสดงนำแวนรัตน์มาถึงเมืองทรงขอร้องให้นางเป็นมเหสีของตน นางคิดเอาตัวรอดจึงไม่ปฏิเสธ แต่ขอประวิงเวลาโดยอ้างประเพณีเมืองฝางหลวงว่าถ้าหญิงจะแต่งงานใหม่ต้องเลิกหรือหย่ากับสามีครบ 100 วัน พระยาอัสดงรักนางจึงยินยอม

ส่วนแก้วเพชรเมื่อไปถึงเมืองฝางหลวงก็นำนางศรีคำไปขังไว้ในประสาธปกปิดไม่ให้กษัตริย์ราชธรรมทราบ

ตอนที่ 28 งามสิงห์เมื่อทราบข่าวว่าแวนรัตน์หายไปก็สงสัยว่าแก้วเพชรน่าจะเป็น
ตัวการ จึงออกเดินทางไปเมืองฝางหลวง

ส่วนศรีคำซึ่งถูกขังอยู่ 2 วัน นางทวนคิดถึงการกระทำของตนก็เสียใจ ต้องการ
จะสารภาพกับงามสิงห์ นางจึงเสาะหาโซ่ตรวนหนีออกจากที่คุมขังไปยังคอกม้า จับม้าได้ก็ควบขี่ไป
ยังเมืองเวียงแก้ว

ศรีคำมาพบกับงามสิงห์ นางสารภาพผิดกับงามสิงห์ งามสิงห์โกรธนางมาก
ชักดาบจะฟันนาง แต่เห็นหนได้ห้ามไว้และให้นางไปเมืองหับผาของพระยาอัสดงเพื่อนำแวนรัตน์
กลับคืนเป็นการไถ่ถอนความผิด

เห็นหนได้เล่าเรื่องที่นางอุ้นฟ้าไปพบภานูรัตน์ที่เมืองเชียงรุ่งแก่งามสิงห์
งามสิงห์จึงได้ทราบว่าตนเป็นเชื้อพระวงศ์

ตอนที่ 29 ศรีคำเดินทางมาถึงเมืองหับผา ขึ้นเฝ้าพระยาอัสดงและพูดวง
พระยาอัสดงว่าตนรักพระยาอัสดง จะขอยู่ด้วย และจะช่วยพูดให้แวนรัตน์อภิเษกกับพระยาอัสดง
พระยาอัสดงหลงเชื่อยอมให้นางอยู่กับตน

ศรีคำได้เข้าพบแวนรัตน์และได้นำนางหนีกลับเมืองเวียงแก้ว

พระยาอัสดงทราบจากเสนาว่าแวนรัตน์และศรีคำหนีออกจากเมืองหับผา ทรง
เสียดายมากจึงออกติดตามนาง

ตอนที่ 30 ขุนนิลปรักษาจะจัดพิธีอภิเษกงามสิงห์กับแวนรัตน์ เห็นหนให้ความ
เห็นว่าขุนนิลควรนำงามสิงห์และแวนรัตน์ไปอภิเษกที่เมืองเชียงรุ่ง โดยให้ภานูรัตน์เป็นเจ้าภาพ

ขุนนิลจึงนำงามสิงห์และแวนรัตน์ไปเมืองเชียงรุ่ง

ภานูรัตน์และขุนนิลไปเชิญพระราชธรรมไปร่วมพิธีอภิเษกแวนรัตน์กับงาม
สิงห์ที่เมืองเชียงรุ่ง พระราชธรรมปฏิเสธแต่ยินยอมให้พระนางอำไพสุวรรณไปแทน ภานูรัตน์ได้
บอกความจริงว่างามสิงห์เป็นหลานของตน

ภานูรัตน์ขุนนิล พระนางอำไพสุวรรณ ลาพระราชธรรมกลับเมืองเชียงรุ่ง

3. บัวนอกบึง

3.1 ประวัติความเป็นมา เขียนให้หนังสือครุฑ ชาติทอง เมื่อ พ.ศ. 2539-2540 ต้น
ฉบับเป็นลายมือเขียน จำนวน 57 หน้า

3.2 แนวคิด คนดีแม้เกิดมาในสภาพด้อยก็ยังเป็นที่ยอมรับของคนอื่น

3.3 เนื้อหา มีทั้งหมด 18 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พระแสงอาทิตย์กับพระนางพินประภาครองเมืองเทพพิทักษ์ ทั้ง 2
พระองค์มีราชโอรส 1 องค์ คือ แสงอมรินทร์ พระชนมายุได้ 7 พรรษา ซึ่งสมควรจะได้รับการศึกษา

พระแสงอาทิตย์กับพระนางพินประภาปรารถนาเรื่องที่จะส่งแสงอมรินทร์ไปศึกษาวิชากับฤาษีวิษณุที่ภูเขาเทพนิมิต

ตอนที่ 2 ยักษ์แสงเพลิงกับมัจฉีวันครองเมืองป้อมบรรพต ยักษ์แสงเพลิงโกรธแค้นพระแสงอาทิตย์ด้วยสาเหตุว่าเมื่อครั้งที่นางพินประภาเป็นสาวยักษ์แสงเพลิงรักนางจึงไปสู่ขอนางเช่นเดียวกับพระแสงอาทิตย์ จึงเกิดสู้รบแย่งชิงนางกัน แสงอาทิตย์เป็นฝ่ายชนะจึงได้นางเป็นชายา ส่วนยักษ์แสงเพลิงได้แต่งงานกับมัจฉีวันและได้ครองเมืองป้อมบรรพต มียศศักดิ์ยิ่งใหญ่เช่นเดียวกับพระแสงอาทิตย์

ยักษ์แสงเพลิงต้องการทำลายเกียรติยศและศักดิ์ศรีของพระแสงอาทิตย์ จึงออกอุบายให้มัจฉีวันเหาะไปเมืองเทพพิทักษ์แล้วกำบังกายเข้าไปในประสาทอุ้มนางพินประภาออกมาซัดไปในป่า แล้วแปลงกายเป็นนางพินประภาเข้าไปนอนกับพระแสงอาทิตย์เพียง 1 คืน ครั้นรุ่งเช้าให้ทำทีไปชมสวน แล้วตนเองจะปลอมตัวเป็นชายหนุ่มไปชวนนางให้นางไปเสียดกับตน พระแสงอาทิตย์จะต้องได้รับความอับอาย

ด้วยความรักสามี มัจฉีวันจึงยอมทำตามแต่เมื่อเข้านอนกับพระแสงอาทิตย์นางเกิดเปลวใจร่วมเสพสมกับพระองค์ รุ่งเช้าจึงลาไปชมสวนพร้อมกับสนมกำนัล พบกับยักษ์สิงขร (ยักษ์แสงเพลิงปลอม) ซึ่งมารอดตามนัดจึงหนีตามไปและสั่งความให้สนมกำนัลกลับไปกราบทูลพระแสงอาทิตย์ นางสนมกำนัลไม่ทราบกลลวงจึงกลับไปกราบทูลพระแสงอาทิตย์ ตามคำสั่งนางพระแสงอาทิตย์โกรธนางและสิงขรมาก คิดจะตามฆ่า

พระแสงอาทิตย์ให้เสนา นำแสงอมรินทร์ไปฝากเป็นศิษย์ฤาษีวิษณุให้ห้องคมนตรีรักษาราชการบ้านเมืองแทนพระองค์ ส่วนพระองค์เสด็จไปเมืองเทพนิมิตเพื่อชวนพระแสงอุทัยราชอนุชาตามสังหารสิงขรและนางพินประภา

ตอนที่ 3 พระแสงอาทิตย์เสด็จมาถึงเมืองเทพนิมิตพบพระแสงอุทัยและพระนางประไพพรรณ พระอนุชาและชายา ได้เล่าเรื่องราวและบอกความประสงค์ให้พระแสงอุทัยและชายาทราบ และชวนพระแสงอุทัยติดตามสิงขรและนางพินประภา พระแสงอุทัยทรงยินยอมแต่ขอคำสัญญาว่าหากไปเจอคนที่มีความทุกข์ระทมเพราะผู้หญิงมากกว่าพระองค์ ก็ขอให้เสด็จกลับเมือง

พระแสงอาทิตย์และพระแสงอุทัยออกเดินทางติดตามหาสิงขรและนางพินประภา

ตอนที่ 4 นางมัจฉีวันมีครรภ์หลังจากปลอมตัวเสพสมกับพระแสงอาทิตย์ ยักษ์แสงเพลิงสังเกตเห็นจึงซักสอบถามจากนาง นางยอมรับความจริง ยักษ์แสงเพลิงรอคอยจนนางคลอดบุตรเป็นชายหน้าตาคล้ายมนุษย์ ยักษ์แสงเพลิงเห็นว่าถ้าเลี้ยงไว้จะเป็นตัวประจานตนจึงต้อง

ทำลายทารกน้อยเสีย มัคคีวันจะร้องขออย่างไรก็ไม่เป็นผล ชัษณ์แสงเพลิงแย่งชิงทารกน้อยไปไปในอากาศ

ตอนที่ 5 ชัษณ์เขียวแก้วแห่งเมืองพรหมโลกไปได้นางโมราวันหญิงกำพร้าหน้าตาสวยงามยิ่งมาเป็นภรรยา ชัษณ์เขียวแก้วรักและหวงนางมากจึงเอานางใส่ผอบนำไปซ่อนไว้ใต้สมุทร เมื่อถึงกำหนดจึงจะไปรับนางมาชมชมที่ริมหาดทราย เมื่อเสร็จสมใจจึงพานางกลับไปซ่อนไว้ใต้มหาสมุทรดังเดิม

เมื่อถึงวันที่กำหนดชัษณ์เขียวแก้วก็สำแดงฤทธิ์ไปนำนางกลับมายังฝั่ง ชัษณ์เขียวแก้วได้สพสมกับนางได้คืนไม่ริ้มฝั่ง สำเร็จกิจแล้วก็กลับไป

ขณะนั้นพระแสงอาทิตย์กับพระอนุชาแสงอุทัยมาพบเห็นเหตุการณ์โดยบังเอิญ จึงขอโทษนางโมราวัน และสอบถามเรื่องราว นางโมราวันเล่าเรื่องของนางและบอกว่านางพอใจพระแสงอาทิตย์และพระแสงอุทัยมาก ขอให้ทั้ง 2 องค์ร่วมรักกับนาง หากปฏิเสธนางจะปลุกชัษณ์เขียวแก้วสามีที่มีฤทธิ์มาก และกล่าวร้ายแก่ทั้ง 2 พระองค์ ซึ่งทั้ง 2 พระองค์ต้องตายเพราะชัษณ์เขียวแก้วแน่นอน พระแสงอาทิตย์กับพระแสงอุทัยจึงต้องจำใจร่วมรักกับนาง ทั้ง 2 พระองค์จึงได้ประจักษ์ในความชั่วความดีของผู้หญิง

พระแสงอุทัยทรงเห็นว่าพระแสงอาทิตย์ได้พบบทเรียนจากนางโมราวันแล้วจึงขอร้องให้พระแสงอาทิตย์เลิกเกลียดชังนางพินประภา และขอให้พระองค์เสด็จกลับเมือง พระแสงอาทิตย์ตกลงและแยกทางกับพระแสงอุทัย

ตอนที่ 6 แสงอมรินทร์ได้มาเรียนวิชากับฤาษีวิษณุเวทอยู่หลายปี เมื่อเรียนสำเร็จแล้วแสงอมรินทร์ต้องการจะตามหาแม่ (พระนางพินประภา) จึงกราบลาอาจารย์ออกเดินทางตามหาแม่

ตอนที่ 7 คาแสง ชายสิน หมอพื้นบ้านของบ้านไพรงามสนทนากับคิกเรื่องเสียลายพาดกลอนมาป่วยเป็นไข้ในบริเวณบ้านของตน คอยจะทำร้ายตน จนตนต้องเดือดร้อนยิ่ง จะกำจัดอย่างไรไม่เป็นผล คาแสงต้องการหาคนดีมีวิชามาช่วยปราบเสีย หากปราบได้สำเร็จจะมอบทองคำแท่งผูกพันให้เป็นรางวัล คิกเห็นด้วย คาแสงจึงได้เขียนป้ายประกาศปักไว้หน้าบ้าน

ตอนที่ 8 ฤาษีภักทียเวทสนทนาพูดคุยกับสิงห์โพยม เห่ง โท่ง หนูน้อย เรื่องความเป็นมาของสิงห์โพยม ซึ่งแปลกมากคือสิงห์โพยมปลิวมาตกที่ดักฤาษีพอดีไม่เป็นอันตราย ฤาษีเลี้ยงดูจนเจริญเติบโตให้ชื่อว่าสิงห์โพยม และได้สอนวิชาให้จบสิ้น สิงห์โพยมเชี่ยวชาญเวทมนต์เป็นเพื่อนกับสัตว์ป่า พูดภาษาสัตว์ได้

สิงห์โพยมต้องการสืบหาพ่อแม่จึงขอลาอาจารย์ออกเดินทางสืบหาพ่อแม่

ตอนที่ 9 แสงอมรินทร์พบสิงห์โทยม ทั้งสองกุมารเกิดความรู้สึกผูกพันกัน ได้สอบถามเรื่องราวและได้ทราบเรื่องราวกัน ทั้งสองตกลงร่วมเดินทางหาบิดามารดาด้วยกัน

ทั้งสองกุมารได้ออกเดินทางสืบหาบิดามารดาไปพบทหารจากเมืองธรรมโสรฐ แสงอมรินทร์สอบถามเรื่องราวได้ทราบว่าพระเจ้าแสงธรรมเจ้าเมืองต้องการได้พรวิเศษ ใครสามารถนำไปถวายได้จะยอมยกพระธิดาจารย์เป็นรางวัล

ทั้งสองกุมารเดินทางต่อจนมาถึงบ้านตาแสง และได้อ่านป้ายประกาศที่บ้านตาแสง

ตอนที่ 10 แสงอมรินทร์กับสิงห์โทยมปรึกษากันจะช่วยตาแสง จึงเรียกตาแสงมาพบสอบถามเรื่องราว ตาแสงเล่าเรื่องให้ฟัง สิงห์โทยมได้ทราบเรื่องต้องการจะช่วยเหลือตาแสง จึงรำยมนต์เรียกเสือกลางอากาศกลอนตัวนั้นมาพบ สอบถามเรื่องราวจากเสือ เสือขอร้องให้สิงห์โทยมได้ช่วยล้างบาปให้ตน สิงห์โทยมรับอาสา เสือตัวนั้นได้คายสิ่งที่อยู่ในท้องออกมา เป็นกระดูกและผมผู้หญิง

สิงห์โทยมสั่งให้เสือกลับไปอยู่ในป่าตามเดิม

ตาแสงดีใจมาก จึงมอบทองเท่าถูกฟ้าเป็นรางวัลแก่แสงอมรินทร์และสิงห์โทยม แต่สิงห์โทยมไม่ยอมรับ ทั้งยังยินดีมอบทองทั้งหมดให้กับแสงอมรินทร์ แสงอมรินทร์ยอมรับแต่ขอให้สิงห์โทยมช่วยสลักชื่อและข้อความว่ายินดีมอบทองนี้แก่แสงอมรินทร์

แสงอมรินทร์ สิงห์โทยม ลาตาแสงออกเดินทางจนกระทั่งถึงเมืองธรรมโสรฐ

ตอนที่ 11 แสงอมรินทร์และสิงห์โทยม เข้าเฝ้ากษัตริย์แสงธรรมและพระนางสิริจินดา ทั้ง 2 พระองค์สอบถามเรื่องราวจากแสงอมรินทร์และสิงห์โทยม เมื่อทรงทราบแล้วทรงรับอาสาจะช่วยสืบหาบิดามารดาของ 2 กุมาร แสงอมรินทร์ได้มอบพรวิเศษของตนคือสิงห์โทยมเป็นพรวิเศษ เพราะมีคุณสมบัติ 4 ประการครบถ้วน คือ เมตตา อยากให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณาอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มุทิตาคือความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และอุเบกขา ความปล่อยวาง พร้อมทั้งแก้เหตุการณ์และยกหลักฐานยืนยัน กษัตริย์แสงธรรมทรงรับไว้พิจารณา ทรงเรียกพระธิดาจารย์มาให้รู้จักกับ 2 กุมาร

สองกุมารพักอยู่ที่เมืองธรรมโสรฐ 1 คืน ครั้นรุ่งเช้าแสงอมรินทร์กราบลา กษัตริย์แสงธรรมออกตามหาพระนางพินประภา

ตอนที่ 12 ยักษ์นนทจักร พระยาคำอินทร์ และขุนนิลฉกาจ ทราบข่าวประกาศของกษัตริย์แสงธรรม ต่างนำพรวิเศษตามความคิดของตนมาถวายกษัตริย์แสงธรรม โดยยักษ์นนทจักรนำพรศักดิ์สิทธิ์จากพิพิภพยักษ์มาถวาย พระยาคำอินทร์นำพรวิเศษสามารถพาผู้นั่งบนพรมเหาะได้มาถวาย นิลฉกาจขุนโจรนำพรประดับเพชรล้ำค่ามาถวาย

ตอนที่ 13 กษัตริย์แสงธรรมเสด็จประทับที่หน้าวัง พร้อมสิงห์โพนมและเสนา
 ยักษ์นันทจักร พระยาคำอินทร์ ขุนนิลฉกาจเข้าถวายพรพิเศษ ทรงรับสั่งให้ผู้ถวายพรอธิบาย
 คุณสมบัติของพรที่นำมาถวายเพื่อจะได้ทราบ และตัดสินว่าทรงโปรดปรานของใคร ยักษ์นันทจักร
 จากเมืองหับผาอธิบายว่าพรของคนเป็นพรศักดิ์สิทธิ์ ชี้เหาะเหินได้ ป้องกันศาสตราวุธได้ คำ
 อินทร์จากแคว้นกาหลงอธิบายว่าพรของคนพิเศษ ชี้เหาะเหินได้ ป้องกันภัยต่าง ๆ ได้ทั้งสิ้น นิล
 ฉกาจอธิบายว่าพรของคนเป็นพรมหาสมบัติ มีราคะมหาศาล มีสติปัญญาละเอียด กษัตริย์แสงธรรม
 ทรงพิจารณาแล้วทรงตัดสินว่าพรที่พระองค์พอพระทัยว่าเป็นพรพิเศษคือพรที่แสงอมรินทร์นำ
 มาถวายคือสิงห์โพนม นันทจักร พระยาคำอินทร์ และนิลฉกาจ ไม่พอใจ จึงรวมหัวกันจะทำร้ายสิงห์
 โพนม สิงห์โพนมจึงร้ายเวทเรียกเพื่อนสัตว์ป่ามาช่วยรบ ในที่สุดนันทจักร พระยาคำอินทร์ และนิล
 ฉกาจ ต้องแพ้ สิงห์โพนมขอให้สัตว์ป่าหยุดทำร้ายนันทจักร พระยาคำอินทร์ และนิลฉกาจ และ
 บังคับให้บุคคลทั้ง 3 เลิกพยายาม เลิกเป็นโจร และให้กลับไปยังบ้านเมืองของตน

สิงห์โพนมคอยวันกลับของแสงอมรินทร์ เมื่อถึงวันกำหนดแล้วแสงอมรินทร์
 ยังไม่กลับ สิงห์โพนมต้องการนำผมและกระดูกกลับไปหาญาติที่ภูเขากาตย และติดตามแสง
 อมรินทร์ จึงกราบลา กษัตริย์แสงธรรมเดินทางกลับไปหาญาติที่ภูเขากาตยทันที

ตอนที่ 14 กษัตริย์แสงอาทิตย์เมื่อแยกทางกับพระอนุชา แสงอุทัยได้เดินทางมา
 พบนางภัทราทิพย์ ซึ่งพระพรหมสาปให้ลงมาเกิดรอเนื้อคู่อยู่ที่ภูเขากาตย เมื่อนางคลอดบุตรจึงจะ
 หันคำสาปกลับไปเกิดในสวรรค์ตามเดิม กษัตริย์แสงอาทิตย์หลงรักนางจึงติดตามนางมาอยู่ ณ ภูเขา
 กาตยเป็นเวลาช้านาน เมื่อรู้สึกองค์ก็ทรงระลึกถึงแสงอมรินทร์ อยากกลับบ้านเมือง นางภัทราทิพย์
 ประวิงเวลาว่าขอให้นางมีครรภ์ก่อน ครั้นมีครรภ์แล้วนางกลับไปคลอดบนสวรรค์ ครบเจ็ดวันนาง
 กลับมาพร้อมฟองไข่ และประวิงว่าเมื่อลูกออกจากฟองจะอนุญาตให้กลับ แต่เวลาล่วงเลยมาถึง 15
 ปี ลูกก็ไม่มีท่าทีว่าจะออกจากฟอง พระองค์จึงร้อนพระทัย เฝ้าอ่อนวอนจะกลับเมือง นางภัทราทิพย์
 ขอประวิงเป็นครั้งสุดท้ายว่าเมื่อฟองไข่พบคู่รักเมื่อไรฟองไข่จะแตกทันที และจะได้นำบิดากลับ
 บ้านเมือง ขอให้กษัตริย์แสงอาทิตย์ได้อยู่ดูหน้าลูกก่อน เมื่อสี่แก้ว ยอดทอง ช่วยอ่อนวอน
 นางภัทราทิพย์จึงช่วยเร่งเวลาให้เร็วขึ้น โดยให้สี่แก้วนำฟองไข่ออกตามหาน้ำอยู่ หากพบเนื้อคู่ฟอง
 ไข่ก็จะแตกทันที สี่แก้ว ยอดทอง จึงนำฟองไข่ออกเดินทางเพื่อตามเนื้อคู่ของลูกในฟองไข่ทันที

ตอนที่ 15 สิงห์โพนม หนูน้อย เท่ง มาพบญาติที่ภูเขากาตย เล่าความเป็นมาของผม
 และกระดูกที่ตนนำมาให้ญาติทราบ ญาติต้องการช่วยเจ้าของผมและกระดูก จึงทำพิธีชุบชีวิตขึ้นใหม่
 ผมและกระดูกนั้นประวณกลับร่างเป็นนางพินประภา

ญาติเห็นนางพินแล้วจึงเล่าให้นางทราบว่านางถูกเสือกักกินเป็นอาหาร โดยนาง
 ไม่รู้ตัว และขอให้นางได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้น นางเล่าว่านางชื่อพินประภา เป็นมเหสีกษัตริย์แสง

อาทิตย์ของเมืองเทพพิทักษ์ มีพระราชโอรสชื่อแสงอมรินทร์ คืนวันหนึ่งนางบรรทมอยู่กับพระ
 สวามีในปราสาท มีนางยักษ์คนหนึ่งได้ลักลอบนำตัวนางออกจากที่บรรทม มาถึงกลางป่าก็พานาง
 ไปกลางอากาศ นางตกใจจนสลบไป เพิ่มมารู้สึกตัวขณะนี้

สิงห์โทษมทราบที่นางพินประภาเป็นมารดาของแสงอมรินทร์ จึงเข้ากราบนาง
 ฤๅษีเล่าประวัติสิงห์โทษมแก่นางพินประภา เมื่อทราบแล้วนางขอรับสิงห์โทษม
 เป็นลูก สิงห์โทษมกราบทูลว่าแสงอมรินทร์กำลังตามนางอยู่ และสอบถามเรื่องที่คุณเล่าถือว่านางมี
 ชู้ นางบอกว่านางไม่ทราบเรื่องเลย

นางพินประภาเป็นห่วงสามีและลูกมาก และต้องการไปพิสูจน์ความจริงให้
 ประจักษ์ จึงลาฤๅษีกลับเมืองพร้อมกับเสนาและสิงห์โทษม

ตอนที่ 16 นางพินประภาพร้อมสิงห์โทษมและเสนาเสด็จมาถึงเมืองเทพพิทักษ์
 องคมนตรี สนมกำนัลและเสนาเข้าเฝ้าพระนาง พระนางตรัสถามเหตุการณ์ต่าง ๆ และรับสั่งให้ไป
 ประกาศความจริงให้ทุกคนได้ทราบ และทรงปรึกษาเรื่องแสงอมรินทร์และกษัตริย์แสงอาทิตย์
 ซึ่งยังไม่กลับเมืองกับสิงห์โทษม

ขณะนั้นแสงอมรินทร์กลับมาถึงเมืองและเข้าเฝ้าพระนางพินประภา พระนาง
 ได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นแก่แสงอมรินทร์

แสงอมรินทร์และสิงห์โทษมทราบว่าตัวการที่ก่อให้เกิดเรื่องร้ายขึ้นคือมัจฉิวัน
 และยักษ์แสงเพลิง จึงกราบนางพินประภาออกเดินทางไปเมืองยักษ์แสงเพลิง

ตอนที่ 17 แสงอมรินทร์และสิงห์โทษมเดินทางมาถึงเมืองของยักษ์แสงเพลิง
 พบยักษ์แสงเพลิงและมัจฉิวัน ทั้ง 2 กุมารแนะนำตัวแก่จอมยักษ์ นางมัจฉิวันสงสัยประวัติของสิงห์
 โทษม จึงเรียกเฝ้าไปสอบถาม

แสงอมรินทร์กล่าวทำทนายยักษ์แสงเพลิง เกิดต่อสู้กัน แสงอมรินทร์กับแสง
 เพลิง สิงห์โทษมกับมัจฉิวัน นางมัจฉิวันมั่นใจว่าสิงห์โทษมคือลูกของนาง จึงคอยตั้งเกราะสกัดที่
 แขนสิงห์โทษม เมื่อนางเห็นรอยสกัดก็แน่ใจว่าเป็นลูก แต่ไม่แสดงอาการให้สิงห์โทษมรู้ เมื่อนาง
 ต่ำถอยสิงห์โทษมได้โอกาสจึงส่งเสียงเรียกสัตว์ให้มาช่วย กองทัพสัตว์ก็มาช่วยรุมยักษ์แสงเพลิง
 จนตาย นางมัจฉิวันวิ่งเข้าช่วยสามี พวกสัตว์ร้ายล้อมนางไว้แต่ไม่ทำอันตรายนาง

สิงห์โทษมขอร้องให้พวกสัตว์กลับเข้าป่าตามเดิม

เฝ้าเข้าไปหาสิงห์โทษม และบอกว่าสิงห์โทษมเป็นลูกนางมัจฉิวัน

นางมัจฉิวันได้เล่าความจริงทั้งหมดตลอดจนรอยสกัดที่แขนสิงห์โทษมให้ทุกคน

ทราบ

สิงห์โทษมเข้ากราบนางมัจฉิวัน ขออภัยนางและปลอบนาง

เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้วแสงอมรินทร์และสิงห์โทยมก็กราบลานางมัทคีวัน เพื่อติดตามหาพระแสงอาทิตย์

ตอนที่ 18 แสงอมรินทร์กับสิงห์โทยมเดินทางตามหาพระแสงอาทิตย์ ทั้งสองกุมารหยุดปรึกษากัน สิงห์โทยมอาสาติดตามพระแสงอาทิตย์ และให้แสงอมรินทร์แยกทางไปรับนางจรวีที่เมืองโสรัฎฐกลับเมืองเทพพิทักษ์

สิงห์โทยมออกติดตามพระแสงอาทิตย์ ได้พบสีแก้ว ยอดทอง ซึ่งรับหน้าที่นำฟองไข่สืบหาคุ้มครอง สีแก้ว ยอดทอง ได้เล่าความเป็นมาของฟองไข่ สิงห์โทยมจึงทราบว่าพระแสงอาทิตย์อยู่ที่ภูเขาภูธราลัย และสงสัยความลับของฟองไข่ จึงทูลฟองไข่แตกกระจาย พบจดหมายปริศนาว่าคนที่พบจดหมายเป็นเนื้อคู่ของนาง ขอให้ไปพบนางที่ปราสาทภูเขาสอยดาว

สิงห์โทยมให้สีแก้ว ยอดทอง กลับไปคอยคนที่ภูเขาภูธราลัย ส่วนสิงห์โทยมตัดสินใจไปรับนางสีแก้วกลับที่ภูเขาสอยดาว

4. ฟ้างูแผ่นดินต่ำ

4.1 ประวัติความเป็นมา เขียนให้หนังสือ ธรรมดาประมาณ พ.ศ. 2515-2516 ต้นฉบับเป็นลายมือเขียน จำนวน 143 หน้า หนังสือ ธรรมดา นำไปแสดงหลายครั้ง จนเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ต่อมา มีนายหนังตะลุงรุ่นหลังหลายคนนำไปแสดง เช่น หนังบุญเลิศ แสงสีคำ นำไปแสดงหลายครั้ง แต่เปลี่ยนชื่อเป็น สองคนสองคม

4.2 แนวคิด บุคคลควรรู้จักฐานะชาติกำเนิดตน ไม่ควรอาจเอื้อมเกินฐานะชาติกำเนิดของตน

4.3 เนื้อหา มีทั้งหมด 17 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พระพงศ์รินทร์กับมเหสี ครอบเมืองเวียงทอง ทั้ง 2 พระองค์มีพระราชบุตรเพียง 1 องค์ คือ เขมราช เมื่อเขมราชประสูติเพียง 3 วัน พระราชมารดาประชวรสิ้นพระชนม์ พระพงศ์รินทร์ทรงเลี้ยงดูเขมราช ต่อมาจนกระทั่งพระชนมายุ 19 พรรษา จึงดำริปรึกษากับเสนาเพื่อจะส่งราชบุตรไปศึกษาวิชาที่ภูษิมิณที่ป่าเขาวงกต

ตอนที่ 2 นายเมธา นางมาลี สองสามีภรรยาชาวเมืองเวียงทอง มีบุตรชายหญิง 2 คน คนโตเป็นหญิงชื่อ บุษริกา คนเล็กเป็นชายชื่อสายฟ้า สายฟ้าเป็นเด็กหนุ่มที่แปลก คือนอกจากจะเกิดวันเดียวปีเดียวกับราชบุตรเขมราชแล้ว ยังมีรูปร่างหน้าตาเหมือนกับเขมราชไม่ผิดเพี้ยน สายฟ้าเป็นคนที่มีความมานะพยายาม เขาตั้งใจว่าสักวันหนึ่งจะมีโอกาสเป็นเสนาคู่ใจของเขมราช สายฟ้ามักจะขัดแย้งได้เดียวกับนายเมธาบิดาซึ่งขี้เมา ชอบคุณค่าทุกทีสายฟ้าเสมอ วันนั้นก็เช่นเดียวกัน

นายเมธากินเหล้าเมาคุด่าทุบตีและจับไล่สายฟ้าให้ไปให้พ้น ส่วนตนเองตรงไปร้านเหล้า นางมาลี นั่งปรารภเรื่องสามี-ลูก กับบุษริกา

ตอนที่ 3 สายฟ้าน้อยใจที่ถูกบิดาจับไล่ จึงออกจากบ้านอย่างไร้จุดหมาย สายฟ้า เดินทางไปเรื่อย ๆ จนหลงเข้าไปในพระราชอุทยาน ซึ่งขณะนั้นพระราชบุตรเขมราชกำลังประพาสสวน

ตอนที่ 4 เขมราชเสด็จประพาสสวน จึงพบกับสายฟ้า เขมราชสนพระทัยที่สายฟ้า รูปร่างหน้าตาเหมือนพระองค์ จึงทรงตรัสถามเรื่องราวของสายฟ้า สายฟ้ากราบทูลให้ทราบ เมื่อทรงทราบแล้วเขมราชต้องการจะทราบชีวิตสามีภรรยา จึงเปลี่ยนเครื่องทรงกับสายฟ้า เพื่อปลอมพระองค์เป็นสามีภรรยา และให้สายฟ้าปลอมเป็นพระองค์สักกระยะหนึ่ง เรื่องทั้งหมดขอให้เป็นการลับ สายฟ้าสนองตามพระประสงค์ทุกประการ

สายฟ้ากลับเข้าพระราชวัง ส่วนเขมราชออกเดินทางไปเรื่อย ๆ จนไปถึงบ้านของสายฟ้า จึงพบกับนางมาลีและบุษริกา

ตอนที่ 5 นางมาลีกับบุษริกาซักถามเขมราช เพราะเข้าใจว่าเป็นสายฟ้า เมื่อเขมราชบอกว่าตนคือพระราชบุตรเขมราช ทั้งนางมาลีและบุษริกาก็ไม่เชื่อคิดว่าสายฟ้าเสียดสี เมื่อเขมราชจะกลับพระราชวังทั้ง 2 ก็ห้ามปราม เพราะกลัวจะได้รับโทษ แต่เขมราชไม่ฟังจึงกลับพระราชวัง

เขมราชจะเข้าพระราชวัง แต่ทหารที่เฝ้าพระราชวังไม่ยอมให้เข้า เพราะเข้าใจผิดว่าเป็นคนบ้า เมื่อเขมราชพยายามจะเข้าพระราชวังจึงถูกทหารจับและเฆี่ยนตีจนเกือบจะสลบ

ขณะนั้นหมึกกับยอดทอง ซึ่งช่วยยายมาลีและบุษริกาติดตามสายฟ้ามาถึงพอดี จึงขอร้องให้ทหารหยุดเฆี่ยนตีเขมราช และนำเขมราชกลับไปบ้านนางมาลีและบุษริกา

เมื่อถึงบ้านนางมาลี เขมราชสลบไป นางมาลีได้พยาบาลจนเขมราชฟื้น เขมราชได้ประจักษ์ในน้ำใจของแม่และขอให้นางมาลีได้ไปนอนพักก่อน โดยบอกว่าพระองค์หายแล้วและต้องการบรรทม

เมื่อนางมาลีไปนอนแล้วเขมราชคิดจะติดตามสายฟ้า จึงออกเดินทางมาพบหมึกกับยอดทอง ซึ่งจะไปคู่อการของเขมราช เขมราชชวนหมึกและยอดทองติดตามสายฟ้า

ตอนที่ 6 กษัตริย์พงศพิชชกับพระนางสุมณฑา ครองเมืองเวียงแก้ว ทั้งสองพระองค์มีพระราชธิดาเพียงองค์เดียวชื่อผกากรอง มีรูปร่างงดงามมาก ต่อมาเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ท้าวพงศพิชชร้อนพระทัยเป็นอย่างยิ่งคือ มีนางยักษ์ป่าคนหนึ่งชื่อคิริณีมาบอกว่ารักพระองค์ - และบอกว่าอีก 3 วันจะมารับพระองค์ไปเป็นสามีของนาง

พระพงศ์พิชัยไม่ยอมทำตามความประสงค์ของนางยักษ์จึงเตรียมทัพไว้รบสู้กับนางยักษ์ศิรินิง

ตอนที่ 7 สายฟ้าได้มาศึกษา ณ สำนักอาจารย์พิษณุ อาจารย์ได้ถ่ายทอดศิลปศาสตร์ จนสายฟ้าได้รู้วิชาเชี่ยวชาญ จึงขอลาอาจารย์กลับบ้านเมือง ฤาษีมอบดอกสรกายสิทธิ์สีแดงให้และบอกว่ายังมีสรอีก 2 ดอก คือ สีขาวและสีน้ำเงิน ซึ่งตนได้มอบให้ศิษย์ร่วมสำนักไปแล้วเช่นกัน และได้ดักเตือนสายฟ้าให้ระลึกอยู่เสมอว่า "ฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ"

สายฟ้าพร้อมพี่เลี้ยง (เท่ง หนูน้อย) เดินทางมาถึงเมืองเวียงแก้ว เห็นกองทัพอยู่หน้าเมือง จึงข่มรอยเหตุการณ์

ตอนที่ 8 พระพงศ์พิชัย ครั้นถึงวันสัตตฤกษ์ก็ยกกองทัพมาประจัญกับยักษ์ศิรินิง ทั้งสองฝ่ายได้เถียงกันไม่สามารถตกลงกันได้ ในที่สุดยักษ์ศิรินิงเข้าจับตัวพระเจ้าพงศ์พิชัยได้จะพาไปเมืองยักษ์

สายฟ้ามองเห็นเหตุการณ์ทั้งหมด จึงเข้าสะกดนางยักษ์และได้ใช้สรกายสิทธิ์ยิงนางยักษ์ล้มลง และบังคับให้นางปล่อยตัวพงศ์พิชัย เท่ง หนูน้อย บอกนางศิรินิงว่าสายฟ้าคือเจ้าฟ้าเขมราชแห่งเมืองเวียงทอง นางยักษ์เกรงเขมราชจึงยอมปล่อยยักษ์ศรีพิชัย และได้ถากลับเมือง สายฟ้าบอกนางยักษ์ศิรินิงให้รักษาความสัตย์ อย่าโกรธแค้นอาฆาตพยาบาทสรกายสิทธิ์ก็จะหลุดออกเอง แต่หากไม่รักษาความสัตย์ อาฆาตพยาบาทต่อตนและพระพงศ์พิชัย สรกายสิทธิ์จะปักถักร้าวเข้าไปจนนางต้องตาย

พระพงศ์พิชัยพอพระทัยและชื่นชมสายฟ้ามาก จึงยกพระธิดาฝากกรองให้แก่สายฟ้า โดยพระองค์เข้าใจว่าเป็นเขมราช สายฟ้ายอมรับพระธิดาไว้เป็นคู่หมั้นของเจ้าชายเขมราช และกราบลาถากลับเมืองเวียงทอง

ตอนที่ 9 เขมราช หมี่ ทอง ติดตามสายฟ้าเข้าไปในป่าจนไปพบดาแก่จูงเสื่อผ่านมา ดาแก่บอกขายเสื่อกับเขมราช เขมราชขอซื้อเสื่อโดยใช้ธำมรงค์ประจำตระกูลแทนเงิน ชายแก่ยอมตกลงรับธำมรงค์แล้วก็ลาจากไป เขมราชจะไปแก้เสื่อออกจากกิ่งไม้ก็พบเสื่อกายสิทธิ์พร้อมตำราและสรกายสิทธิ์ เขมราชได้ศึกษาดำรงจนจำได้หมดก็เกิดไฟลุกไหม้ตำราจนหมด เขมราชต้องการประลองศร เมื่อสบโอกาสเห็นนกบินผ่านมาจึงยิงนกตัวนั้น นกตกตกลงมา หมี่กับยอดทองวิ่งจะเก็บนกก็ได้ยินเสียงควาคังขึ้น เจ้าของเสื่อเป็นผู้หญิงสาว นางบอกว่านกเป็นของนางหมี่ ยอดทอง บอกว่านกเป็นของสายฟ้า เขมราชจึงเข้าไปสอบถามและพิสูจน์ ปรากฏว่านกถูกยิงด้วยศรสีขาวก่อนแล้วถูกศรสีน้ำเงินของเขมราชที่หลัง หลังจากสอบถามเรื่องราวจึงทราบว่านางคือสุนีย์ เป็นบุตรสาวของแม่ทัพเมืองสุรฐะ ซึ่งมีหัตถกะเป็นประมุขและเป็นจอมทัพ สุนีย์ชวนเขมราชไปสมัครเป็นทหารของหัตถกะซึ่งกำลังต้องการรับคนฝีมือเป็นทหาร เพื่อไปตีเมืองเวียงแก้วและ

เมืองเวียงทอง นางยังบอกอีกว่าขณะนี้จอมยุทธ์หัตถะกำลังประลองฝีมือคนที่มาอาสาเพื่อหาผู้ชนะ
อยู่ และบอกว่าฝีมือของนางยังเป็นรองพระธิดาผกา มาศพระราชธิดาของหัตถะมากนัก

เขมราชประสงค์จะทราบเรื่องการรุกรานเมืองเวียงแก้วและเวียงทอง และ
ปรารถนาจะเห็นรูปโฉมพระธิดาผกา มาศ จึงตกลงติดตามสุนัขไปเมืองสุรรัฐ

ตอนที่ 10 นางยักษ์คิริณีถูกศรของสายฟ้าเจ็บปวดมาก นางต้องการบอกให้พี่
ชายทราบจึงเดินทางกลับเมืองสุรรัฐ

ตอนที่ 11 นางยักษ์คิริณีกลับมาถึงเมืองสุรรัฐ ขึ้นเฝ้าพี่ชายหัตถะและเล่าเรื่องที่
คนเสียที่เขมราชให้ฟัง พร้อมกล่าวอาฆาตเขมราชและพระพงศ์พิชัย พอสิ้นคำกล่าวศรกายสิทธิ์ก็ยัง
จมลึกไปเรื่อยจนนางทนพิษศรไม่ไหวจึงขาดใจตาย

หัตถะอาลัยนางและโกรธแค้นเขมราชมาก เมื่อจัดการศพเสร็จ หัตถะจึงไปแก้
แค้นเขมราชทันที

ตอนที่ 12 สายฟ้าซึ่งรับบทบาทเป็นเขมราช ได้ออกเดินทางจากเมืองเวียงแก้ว
เพื่อไปยังเมืองเวียงทอง ต้องเดินทางกลางป่าอยู่หลายวันจนได้พบกับหัตถะ หัตถะเข้าใจว่าสายฟ้า
คือเขมราชผู้ฆ่าคิริณี เมื่อสายฟ้าปลอมหัตถะจึงขว้างบ่วงนาคบาศก์รัดสายฟ้า และจับสายฟ้าพาหะ
ไปเมืองเวียงทอง เมื่อถึงเมืองก็เขียนสารให้เสนานำไปทูลพระพงศ์นรินทร์

ตอนที่ 13 พระพงศ์นรินทร์รับสารของหัตถะ ได้ทราบสาเหตุที่หัตถะโกรธ
แค้นเขมราช ได้จับเขมราชเป็นตัวประกันขอแลกชีวิตเขมราชกับแผ่นดินเมืองเวียงทองครึ่งหนึ่ง
ทรงเคืองคร้อนพระทัยมาก จึงปรึกษากับเสนาน่าว่าจะยอมหรือไม่ เสนาข้าราชการรักเขมราชจึง
ยอมเสียแผ่นดิน พระพงศ์นรินทร์นำเสนาข้าราชการออกไปพบหัตถะ จะให้คำตอบตามที่พระองค์
ประสงค์

เมื่อพบกับหัตถะ พระพงศ์นรินทร์ตรัสบอกหัตถะว่าแม้เสนาประชาชนส่วน
ใหญ่จะให้พระองค์ยอมแลกแผ่นดินเมืองเวียงทองกับชีวิตพระโอรส แต่พระองค์เห็นว่าพระโอรส
เป็นของพระองค์ ส่วนแผ่นดินเป็นของประชาชน พระองค์จึงยอมแลกแผ่นดินกับพระโอรสไม่ได้

หัตถะให้สายฟ้าพูดเพื่อขอชีวิตไว้ แต่สายฟ้าตอบว่าตนเห็นด้วยกับการตัดสินใจ
ใจของพระพงศ์นรินทร์

หัตถะตัดสินใจพาสายฟ้ากลับเมืองสุรรัฐ ตั้งว่าอีก 15 วันจะมาฟังคำตอบอีก
ครั้ง

สายฟ้าได้กราบทูลพระพงศ์นรินทร์ว่าพระราชบุตรเขมราชจะไม่ตาย

พระพงศ์นรินทร์เสด็จกลับเมือง ทรงให้ป้าวประกาศหาคนเก่งมีฝีมือมาช่วยแก้
ไขเหตุร้าย

ฝ่ายหัตถกะได้นำสายฟ้าไปถึงเมืองสุรฐะ รับสั่งให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์นำสายฟ้าไปกักขังไว้

ตอนที่ 14 เขมราชได้มาอาศัยบ้านขุนพลวุฒิมุข บิดาของสายสุนีย์ เขมราชได้ประลองฝีมือและเป็นผู้ชนะเลิศ ได้ฉายาว่าเจ้าครตีน้ำเงิน ส่วนรองอันดับ 1 ได้แก่ ชายหนุ่มหน้ากากดำเจ้าครตีแดง รองอันดับ 3 ได้แก่ ผกามาศ เจ้าครตีขาว ทุกคนรวมทั้งชาวเมืองรักชื่นชมเขมราช ส่วนสายสุนีย์นั้นแสดงความสนิทรักใคร่เขมราชเป็นอย่างมาก แต่เขมราชพยายามสงวนท่าที เขมราชต้องการพบกับสายฟ้า ต้องการให้สายสุนีย์เป็นคนรักของสายฟ้า

เขมราชวางแผนจะตัดไฟต้นลมระงับศึกระหว่างสุรฐะกับเวียงทอง ด้วยความรักจึงตัดสินใจเข้าหาพระธิดาผกามาศและทำได้สำเร็จ

เขมราชได้บอกความจริงและอุบายลวงหัตถกะให้ผกามาศทราบ

ตอนที่ 15 เขมราชไปหาสายฟ้าในที่คุมขัง ออกอุบายให้สายฟ้าเข้าหาสายสุนีย์ โดยให้ปลอมตัวเป็นเขมราช เมื่อทำสำเร็จแล้วให้สายฟ้าบอกความจริงกับสายสุนีย์ และลาสายสุนีย์ไปเมืองเวียงแก้ว เพื่อรับพระธิดาผกากรอง พระหงส์พิชัยพระนางสุมณฑาไปเมืองเวียงทอง ส่วนเขมราชจะติดตามไปภายหลัง และจะให้คนของตนนำจดหมายแจ้งเรื่องให้พระบิดาพงศ์นรินทร์ได้ทราบล่วงหน้า

สายฟ้ายอมทำตามอุบาย จึงไปหาสายสุนีย์

เขมราชปลุกคนของสายฟ้าสอบถามเรื่องราวพระธิดาผกากรอง พระองค์ได้ทราบความจริงทั้งหมด

สายฟ้าเข้าหาสายสุนีย์ ได้นางเป็นภรรยาและบอกความจริงให้นางทราบ และลานางไปเมืองเวียงแก้ว

ตอนที่ 16 นายทหารได้เข้ารายงานจอมยุทธ์หัตถกะว่าเขมราชพร้อมเสนาได้หนีจากที่คุมขังไป หัตถกะเรียกขุนพลวุฒิมุขมาปรึกษา พระองค์สงสัยว่าสายฟ้าจะเป็นตัวการจึงเรียกตัวสายฟ้า (เขมราชปลอม) มาสอบสวน สายฟ้ายอมรับว่าตนช่วยเหลือปล่อยเขมราชไปจริง เมื่อหัตถกะถามเหตุผลที่ปล่อยเขมราชไปสายฟ้าก็อ้างเหตุผลว่าตนไม่ต้องการให้หัตถกะจอมอสูรต้องเสียเกียรติยศ เพราะจับฝ่ายศัตรูซึ่งมีกำลังน้อยกว่า ไม่สมศักดิ์ศรี แต่ควรจะยกทัพไปตีเมืองเวียงทองซึ่งควรจะเป็นเกียรติยศยิ่งกว่า คนและขุนพลสุรฐะทุกคนก็พร้อมจะยกทัพไปปราบเมืองเวียงทอง เพื่อเสริมเกียรติยศหัตถกะอยู่แล้ว หัตถกะจำนนในเหตุผล ตรัสชมความคิดของสายฟ้า และสั่งตระเตรียมทัพไปบุกเมืองเวียงทอง

ตอนที่ 17 หัสกะเคลื่อนกองทัพไปประชิดเมืองเวียงทอง เขมราชซึ่งเสด็จไปด้วยตระเตรียมสงบศึก เเทงกับหนูน้อยซึ่งได้นำสารจากเขมราชได้มาถึงเมืองเวียงทอง และได้ถวายสารแก่พระพงศนรินทร์ ๆ ทรงทราบเรื่องทั้งหมด ทรงคอยรับกองทัพหัสกะและเขมราช

หัสกะยกกองทัพมาถึงเมืองเวียงทอง พระพงศนรินทร์เสด็จมารับหัสกะ เขมราช และพระธิดาพกามาส หัสกะแจ้งความประสงค์ว่าจะมายึดเมืองเวียงทองเป็นการแก้แค้นที่เขมราชได้ฆ่าศิรินางน้องสาวของตน พระพงศนรินทร์ยอมยกเมืองเวียงทองให้หัสกะ และเล่าความจริงทั้งหมดให้หัสกะได้ทราบว่าเขมราชไม่ได้ฆ่าศิรินาง แต่คนฆ่าคือสายฟ้า และขอให้เขมราชได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้ทุกคนได้ทราบ เมื่อเขมราชเล่าเรื่องจบลงสายฟ้าก็มาถึงพอดี ทุกคนจึงได้เข้าใจเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมด

เขมราชทูลขอพระธิดาพกามาสและขอภัยจากหัสกะ

5. ยอดกตัญญู

5.1 ประวัติความเป็นมา เขียนให้หนังสือ ทงหล่อ ประมาณ พ.ศ. 2514-2515 ดั้งฉบับเป็นลายมือเขียน จำนวน 63 หน้า หนังสือ ทงหล่อ นำไปแสดงหลายครั้ง บางครั้งใช้ชื่อเดิม คือยอดกตัญญู บางครั้งใช้ชื่อใหม่คือ น้ำใจแม่เลี้ยง

หนังสือ อรมุต ได้ปรับปรุงยอดกตัญญูบ้าง และนำไปแสดงหลายครั้ง

5.2 แนวคิด คนดีมีความกตัญญูต่อกัน แม้จะมีอุปสรรคและเผชิญอันตรายใด ๆ ก็ จะชนะและปลอดภัย

5.3 เนื้อหา มีทั้งหมด 33 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ท้าวทรงสุวรรณกับพระนางสุวรรณเทวี ครองเมืองโกสินทร์นรา มีพระโอรสคือศักดิ์สุริยัน ต่อมาพระนางสุวรรณเทวีสิ้นพระชนม์ ท้าวทรงสุวรรณยกนางจันทร์สูมา น้องสาวพระนางสุวรรณเทวีเป็นชานา และมีพระโอรสกับนางพระองค์หนึ่งคือแสงสุริยา ต่อมา ท้าวทรงสุวรรณสิ้นพระชนม์อีก พระนางจันทร์สูมาจึงต้องเป็นกษัตริย์รับราชการแทนพระสามี และพระพี่นางสุวรรณเทวี ต่อมาแสงสุริยารับเฝ้าพระราชมารดาขอราชบัลลังก์จากศักดิ์สุริยัน พระนางห้ามปรามแต่ไม่สำเร็จ

ตอนที่ 2 พระนางจันทร์สูมาพบศักดิ์สุริยันเพื่อขอราชบัลลังก์ให้แสงสุริยา ด้วยความกตัญญูต่อพระนางศักดิ์สุริยันจึงยอมมอบราชบัลลังก์แก่พระอนุชา ส่วนตนเองต้องออกจากพระราชวัง

ตอนที่ 3 พระธิดาศุภารัตน์ ราชธิดาท้าวทศวิมล และพระนางมงคลสุวรรณ แห่งเมืองโกธินทร์ ฝันว่ามีดวงแก้วดวงมณีอยู่ที่ภูเขากลางป่า นางเหาะไปรับดวงแก้วนั้นได้นำมา

เซซชมอย่างสุขใจ แต่เมื่อตื่นจึงรู้ว่าฝันไป นางอยากได้ดวงแก้วนั้นจึงขึ้นเฝ้าพระราชบิดาเพื่อทูลลาติดตามหาดวงแก้ว

ตอนที่ 4 ท้าวทศวิมลเห็นใจพระราชธิดา จึงต้องออกเดินทางติดตามหาดวงแก้วกับพระราชธิดา สองพระองค์ข้ามแม่น้ำนฤปป่าใหญ่มุ่งไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามหาดวงแก้วตามความฝันของพระธิดา

ตอนที่ 5 นางยักษ์ป่าคิริณีเห็นท้าวทศวิมลกับพระธิดาศุภารัตน์ซึ่งปลอมตัวเป็นชายข้ามแม่น้ำในป่า นางปรารถนาจะจับมาเป็นสามี จึงรอโอกาสอยู่ เมื่อพระราชากับพระราชธิดาบรรทมนางจึงเป่ามนต์สะกด แล้วมาลักพระราชธิดาอุ้มพากลับถ้ำของนาง และแปลงกายเป็นหญิงสาวปลุกพระราชธิดาเพื่อจะได้เซซชม แต่มาทราบความจริงว่าเป็นผู้หญิงจึงโกรธมากและขับให้ออกจากถ้ำทันที นางหนีนางยักษ์ด้วยความกลัวมาก ในที่สุดจึงหมดกำลังสลบไป

ตอนที่ 6 สักคิสุริยันเดินทางพจญภัยในป่าใหญ่ ได้พบผู้วิเศษได้สอนเวทมนต์ให้จนมีฤทธิ์และมอบสรศักดิ์สิทธิ์ให้ด้วย เมื่อศึกษาจบแล้วสักคิสุริยันก็ชวนเสนาออกเดินทางต่อจึงมาพบพระราชธิดาสลบอยู่ ทรงปฐมพยาบาลจนนางฟื้น สอบถามเรื่องราวทั้งหมด เมื่อทราบเรื่องแล้วจึงนำนางกลับเมืองโกรพินทร์

ตอนที่ 7 สักคิสุริยันและพระธิดาเข้าเฝ้าพระนางมงคลสุวรรณ เล่าเรื่องให้พระนางทราบ และขอลาพระนางติดตามท้าวทศวิมล

ตอนที่ 8 ยักษ์แสงอาทิตย์ปกครองเมืองอูคร มีลูกชายชื่อแสงอาวูธ แสงอาทิตย์ได้ทราบจากคนของตนว่ามีมนุษย์ยักษ์ตรีพลัดถิ่นมาจากถิ่นเมืองยักษ์ จึงชวนลูกไปรอพบยักษ์ตรีพลัดถิ่น เมื่อสองฝ่ายพบกันต่างสอบถามเรื่องราวจนทราบเรื่องกัน แสงอาทิตย์ตรีสขอพระราชธิดาศุภารัตน์เป็นลูกสะใภ้ ท้าวทศวิมลไม่ยอมเพราะเห็นว่าต่างชาติดกัน สองยักษ์โกรธจึงเกิดรบกัน สองยักษ์มีฤทธิ์มาก ท้าวทศวิมลจึงเกือบเสียชีวิต

ขณะนั้นสักคิสุริยันเข้ามาทันจึงเข้าห้าม หลังจากสอบถามเรื่องแล้วจึงบอกว่าคนได้นำพระราชธิดากลับเมืองโกรพินทร์แล้วยักษ์ทั้งสองพาลหาเรื่องจึงเกิดรบกัน ในที่สุดสักคิสุริยันชนะจับ 2 ยักษ์ไว้ได้ 2 ยักษ์ยอมจำนนจึงปล่อยให้กลับเมือง สองยักษ์ระลึกบุญคุณของสักคิสุริยัน แสงอาวูธอาสารับใช้และลากลับเมือง สักคิสุริยันได้นักว่าอีก 7 วันตนจะไปพบที่ภูเขาคิมาโลก

ตอนที่ 9 สักคิสุริยันนำท้าวทศวิมลกลับเมืองโกรพินทร์ พบกับพระนางมงคลสุวรรณและพระราชธิดาศุภารัตน์ ทรงเล่าเรื่องให้พระนางและพระราชธิดาฟัง ทั้งสองพระองค์สนพระทัยสักคิสุริยัน ตรีสสอบถามเรื่องราว แต่สักคิสุริยันกราบทูลว่าเป็นสามัญชนมาศึกษาวิชากับฤาษี โกฎัญญะ แม้สองพระองค์พอพระทัยสักคิสุริยันอยากได้เป็นเขษ แต่ยังไม่ตัดสินใจ

ตอนที่ 10 กษัตริย์อัครเศครองเมืองโรมัน มีพระขนิษฐา 2 พระองค์ คือ เกสรีน และจินสุคา อัครเศ ยังไม่มีชายา จึงปรึกษากับเกสรีนและจินสุคาเรื่องจะไปสู่ขอพระราชธิดาศุภการ์ตัน เกสรีนและจินสุคาเห็นด้วย อัครเศจึงลาขนิษฐานำขบวนเดินทางไปเมืองโกรพินทร์

ตอนที่ 11 แสงสุริยาประสงค์จะได้พระราชธิดาศุภการ์ตัน จึงอ่อนนวยพรนาง จันทรสุมาให้ไปสู่ขอพระราชธิดาศุภการ์ตันจากพระราชบิดาของพระนาง พระนางจันทรสุมาหนักพระทัยยิ่ง เพราะทราบข่าวว่าศักดิ์สุริยันได้ช่วยเหลือพระราชธิดาและท้าวทศวิมล ท้าทีของพระราชธิดาก็ไม่ทรงรังเกียจศักดิ์สุริยัน แต่แสงสุริยาอ้างว่าศักดิ์สุริยันคงไม่กล้าแสดงตัวว่าเป็นรัชทายาท หากนางไปสู่ขอพระราชธิดาศุภการ์ตันเพื่ออภิเษกกับตนซึ่งเป็นรัชทายาท พระราชบิดาของนางคงจะยินยอม พระนางจันทรสุมาจึงตกลงใจไปสู่ขอพระราชธิดาศุภการ์ตัน

ตอนที่ 12 พระนางจันทรสุมาเสด็จมาถึงเมืองโกรพินทร์ ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี ท้าวทศวิมลสอบถามความประสงค์ เมื่อทราบแล้วพระองค์ยังไม่ตัดสินใจจะให้คำตอบในวันรุ่งขึ้น และให้ทหารนำพระนางไปประทับ เมื่อมีโอกาสนางจึงไปพบศักดิ์สุริยัน และขอให้ศักดิ์สุริยันออกจากเมืองโกรพินทร์ ศักดิ์สุริยันเห็นใจมารดาเลี้ยงจึงรับปากด้วยความเต็มใจ ซึ่งทำให้นางสะเทือนใจมากจึงเปลี่ยนใจจะกลับเมืองในวันรุ่งขึ้น และขอให้ศักดิ์สุริยันได้อยู่รับใช้กษัตริย์ทศวิมล นางลากลับไปพักผ่อน

ศักดิ์สุริยันตัดสินใจออกจากเมืองโกรพินทร์ทันที

ตอนที่ 13 นางวิลาวดี ธิดาของเสนาบดีเมืองโกรพินทร์ได้เป็นชู้กับแสงสุริยานางรักแสงสุริยามาก เมื่อทราบว่าแสงสุริยาปรารถนาพระราชธิดาศุภการ์ตัน ก็คิดจะช่วยสามีโดยจะทำลายความรักที่ศุภการ์ตันมีต่อศักดิ์สุริยัน นางจึงออกเดินทางไปเมืองโกรพินทร์

ตอนที่ 14 ท้าวทศวิมลทรงปรึกษาเรื่องแสงสุริยากับศักดิ์สุริยัน กับพระนางมณฑลสุวรรณยังลังเลว่าควรจะเลือกใครเป็นชาย ขณะนั้นเสนาได้นำนางวิลาวดีเข้าเฝ้าและกราบทูลเรื่องที่ศักดิ์สุริยันหายไปจากวังพร้อมกับถวายสารของศักดิ์สุริยัน นางวิลาวดีกราบทูลว่านางเป็นคนรักของศักดิ์สุริยัน ทราบข่าวว่าศักดิ์สุริยันมาอยู่ที่เมืองนี้จึงตามมา และทูลขอความช่วยเหลือจากท้าวทศวิมล พระองค์ทรงรับและให้นางไปพักผ่อน

นางวิลาวดีได้ลอบเข้าพบพระธิดาศุภการ์ตัน และเสแสร้งสารภาพผิดที่ตนกล้าโกหกว่าเป็นคนรักของศักดิ์สุริยัน ก็เพื่อให้พระธิดาผิดใจกับศักดิ์สุริยัน ทั้งหมดเป็นแผนของแสงสุริยาทั้งสิ้น นางลวงพระธิดาว่านางต้องการที่จะทำผิดล้างความผิด จึงบอกความจริงนี้ และบอกพระธิดาว่าศักดิ์สุริยันต้องการพบกับพระธิดาเป็นการส่วนตัวคืนนี้ที่สวนท้ายวัง ขอให้พระธิดาได้ออกไปพบตามกำหนดด้วย พระธิดาไม่ทราบกลลวงจึงตกลงจะไปพบศักดิ์สุริยัน

ตอนที่ 15 แสงสุริยาเมื่อมาถึงเมืองโกรพินทร์ก็วางแผนจะชิงพระธิดาศุภารัตน์ โดยไปข่มรอยอยู่ในสวน เมื่อพระธิดาศุภารัตน์เสด็จมาในสวน แสงสุริยาก็ตรงเข้าจับพระธิดา เมื่อจับได้แล้วก็นำพระธิดากลับไปค่าย ณ ภูเขาหิมาโลก ซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้ว

ตอนที่ 16 แสงสุริยานำพระธิดาศุภารัตน์มาฝากไว้ในค่ายขุนพลพิชิต ณ ภูเขาหิมาโลก และคิดหาทางจะให้นางยอมรักตน

ตอนที่ 17 พระขรรค์แก้วกับพระนางแพ้วกระจำง ครองนครจิมวน มีพระธิดาชื่อกฤตสุดา ทุกปีเมืองจิมวนจะถูกน้ำทะเลท่วม ก่อให้เกิดความเดือดร้อนไปทั่ว พระขรรค์แก้วต้องการจะสร้างเขื่อนป้องกันอุทกภัย จึงให้เสนาป่าวประกาศหาผู้อาสาทำเขื่อน ผู้ใดทำได้สำเร็จ พระองค์จะยอมยกพระธิดาเป็นรางวัล และจะแบ่งหัวเมืองให้ครอบครอง

ตอนที่ 18 อัครเสนาถึงเมืองโกรพินทร์ เข้าเฝ้าท้าวทศวิมลและพระนางมณฑลสุวรรณ ทูลขอพระธิดาศุภารัตน์ แต่เมื่อทราบนางหายไปกับศักดิ์สุริยัน ก็อาสาติดตามนาง

ตอนที่ 19 แสงอาวุธลาพระบิดาเดินทางจากเมืองอุครมายังภูเขาหิมาโลก ตามที่ได้สัญญาไว้กับศักดิ์สุริยัน

ตอนที่ 20 แสงสุริยาขอความรักจากนางศุภารัตน์ แต่นางบ่ย้างผิดผ่อนแสงสุริยาหมดทางฮ้อนวอน จึงใช้กำลังปลุกปล้ำนาง แสงอาวุธมาทันเหตุการณ์เข้าขัดขวาง และสอบถามเรื่องราว เมื่อทราบว่านางศุภารัตน์คนรักของศักดิ์สุริยันก็ขอให้แสงสุริยาหยุดปล้ำนาง แสงสุริยาโกรธจึงทำรบ แสงอาวุธชนะจับแสงสุริยามัดไว้

ขณะนั้นศักดิ์สุริยันซึ่งเดินทางมาพบแสงอาวุธ มาพบเหตุการณ์จึงเข้าช่วยเหลือแสงสุริยา สอบถามเหตุการณ์เมื่อทราบเรื่องราวแล้วก็ให้อภัยพระอนุชา และแสวงจับไล่แสงอาวุธเพื่อทดสอบน้ำใจ แสงอาวุธกราบขอโทษ ศักดิ์สุริยันชวนแสงอาวุธเดินทางกลับ ศุภารัตน์ขอตามไปด้วย แต่ศักดิ์สุริยันไม่ยินยอม แสงสุริยาเข้าใจเหตุการณ์ ลำนึกผิดและขอให้ศักดิ์สุริยันลงโทษตน แต่ศักดิ์สุริยันไม่ยอม

ตอนที่ 21 อัครเสนาพร้อมกับกองทหารมาพบกับเหตุการณ์พอดี อัครเสนาสั่งทหารให้ล้อมทุกคนไว้ ศักดิ์สุริยันสอบถามเรื่องราวเมื่อทราบว่าอัครเสนาต้องการนางศุภารัตน์ จึงให้อัครเสนาทำรบแย่งชิงนาง แสงอาวุธอาสารบก่อน แสงอาวุธจับอัครเสนาไว้ได้แต่ศักดิ์สุริยันขอให้ปล่อยอัครเสนา กลับ อัครเสนาประกาศว่าจะกลับมาแก้แค้น ศักดิ์สุริยันยินยอมและปล่อยอัครเสนาไป

แสงอาวุธเชิญแสงสุริยา ศักดิ์สุริยัน และศุภารัตน์ กลับไปเมืองอุคร ทุกคนรีบเดินทางจนถึงเมือง และได้เข้าพักที่ตำหนัก

ศักดิ์สุริยันรักและคิดถึงศุภารัตน์ จึงตัดสินใจไปหาพระนางทั้ง 2 พระองค์ ได้สารภาพรักกัน

ตอนที่ 22 อัศวรศกลับมาถึงเมืองโรมันก็ป่วยหนักยิ่งขึ้น เกสรินและจินสุดาพยายามรักษาพยาบาลแต่ไม่เป็นผล อัศวรศสิ้นพระชนม์ สองนางจึงคิดแก้แค้นศักดิ์สุริยันและแสงสุริยา โดยให้ผีพรายประสิทธิ์ไปลักพานางจันทร์สุมาเป็นตัวประกัน พรายประสิทธิ์ได้รับคำสั่งนางก็รีบเหาะไปเมืองโกสินทร์นราทันที เมื่อมาถึงเมืองก็สะกดนางจันทร์สุมาเพื่อจะได้พากลับเมือง ทิ้งจดหมายบอกไว้พร้อมประกาศให้ชาวเมืองทราบ และอุ้มพานางเหาะกลับเมืองโรมัน

ตอนที่ 23 นางจันทร์สุมาฟื้นจากมนต์สะกดพบกับเกสรินและจินสุดาจึงสอบถามเรื่องราว สองนางบอกความประสงค์ที่ต้องจับนาง และนำนางไปกักขังไว้ในประสาธ

ตอนที่ 24 ศักดิ์สุริยัน แสงสุริยา สุภรณ์ และแสงอาวูธ ขึ้นไปกราบลา แสงอาทิตย์เดินทางกลับเมืองโกสินทร์นรา เมื่อมาถึงเมืองทุกคนก็ได้ทราบว่าพรายประสิทธิ์ได้มาลักตัวนางจันทร์สุมาไปกักขังไว้ที่เมืองโรมัน แสงสุริยาจะไปรบแก้ไขเหตุการณ์ จึงจัดเตรียมทัพ โดยตัวเองเป็นจอมทัพ แสงอาวูธเป็นรองจอมทัพ เมื่อเสร็จสรรพก็ยกกองทัพไปล้อมเมืองโรมัน

ตอนที่ 25 เกสรินกับจินสุดาได้รับสารทำท่าสงครามจากแสงสุริยา ก็คิดจะจับแสงสุริยาด้วยกลมาหาหญิง โดยให้จินสุดาเขียนสารเชิญชวนแสงสุริยาเข้าพบนางเป็นส่วนตัว แสงสุริยาได้รับสารของนางก็ปรึกษากับเสนาและแสงอาวูธ ทุกคนห้ามไม่ให้ไปพบ แต่แสงสุริยาประมาทว่านางเป็นผู้หญิง คนคงป้องกันตัวและเอาชนะได้ จึงไม่ฟังห้ามและได้เข้าไปพบนาง

ตอนที่ 26 แสงสุริยาพบนางจินสุดา นางซักถามประวัติ ความสุขทุกข์ ความเกียดแค้นที่แสงสุริยามีต่อนาง และขอให้นางแสงสุริยาได้อภัยนาง และได้ใช้มายาล่อลวงจนแสงสุริยาคดหุนหัน ได้ร่วมเสพสมกับนางจนแสงสุริยาผลอหลับไป นางได้โอกาสจึงนำแสงสุริยาไปกักขังไว้

ตอนที่ 27 จินสุดามาพบเกสริน เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้เกสรินฟัง แล้ว 2 นางก็ออกไปหาแสงอาวูธ บังคับให้แสงอาวูธยอมแพ้ยกทัพกลับเมืองไปกราบทูลศักดิ์สุริยันให้มายอมจำนนกับพระนางเอง แสงอาวูธหมดทางจะสู้จึงต้องกลับเมืองโกสินทร์นราตามคำสั่งของนาง

ตอนที่ 28 แสงอาวูธมาถึงเมืองโกสินทร์นราเข้าเฝ้าศักดิ์สุริยัน กราบทูลเรื่องราวทั้งหมดให้ทราบ ศักดิ์สุริยันให้แสงอาวูธนำสุภรณ์ไปส่งเมืองโกสินทร์ ส่วนตนเองจะไปพบกับเกสรินและจินสุดาเอง รับสั่งว่าอีก 7 วันให้ไปพบกันที่เขาคิมาโลก

ตอนที่ 29 ศักดิ์สุริยันมาถึงเมืองโรมัน เข้าพบเกสรินและจินสุดา และยอมให้เกสรินจับเป็นตัวประกัน แต่ขอให้ปล่อยพระนางจันทร์สุมา และแสงสุริยาโดยพระองค์จะจัดการกับแสงสุริยาเอง เกสรินและจินสุดายินยอมปล่อยพระนางและแสงสุริยา เมื่อพบแสงสุริยา ศักดิ์สุริยันพิพากษาประหารชีวิตแสงสุริยาตามกฎอัยการศึก แต่พระองค์ยื่นพระแสงดาบให้จินสุดาเป็นผู้ประหาร ยังคิดว่าหากนางไม่ประหารพระองค์จะประหารเอง จินสุดาสารภาพว่าคนไม่กล้าจะ

ประหารแสงสุริยา และจะไม่ยอมให้ศักดิ์สุริยันประหารแสงสุริยาด้วย ศักดิ์สุริยันให้สัญญาแก่เกสรินว่าเมื่อถึงกำหนดหมายจะมาเป็นเชลย แล้วลางไปเมืองจิมวันทันที เมื่อถึงเมืองก็เตรียมจะเข้าอาศาศ

ตอนที่ 30 มะยันตรีเจ้าเมืองชวา และพระยาร้อยเอ็ด ต่างทราบประกาศของเมืองจิมวณ ทุกคนอยากได้อภิเษกกับพระธิดากฤตสุดา จึงรีบเดินทางมายังเมืองจิมวณ

เมื่อทุกคนมาถึงเมือง พระขรรค์แก้ว พระนางแผ้วกระง่างก็ออกต้อนรับ ครัสเกล้าความต้องการของพระองค์ ก็พระองค์จะทำเขื่อนป้องกันอุทกภัยทั้ง 3 ด้าน ศักดิ์สุริยันอาสาทำเขื่อนด้านหน้า ส่วนด้านซ้ายขวามะยันตรีและพระยาร้อยเอ็ดรับอาศาศ เมื่อทราบกติกาแล้วทุกคนก็ได้สร้างเขื่อน และสร้างสำเร็จพร้อมกัน

ตอนที่ 31 ยักษ์ปราบโลกันต์ ผู้รักษาทะเล โกรธแค้นพระขรรค์แก้ว เพราะในชาติปางก่อนตนเป็นเทวดาถูกเทวดาพระขรรค์แก้วยุให้สังหารจรเข้ที่รักษาทะเลสี่พันคร พระอินทร์จึงสถาปให้เป็นจรเข้ทำหน้าที่แทนจรเข้ที่ตนประหาร เมื่อเทพบุตรพระขรรค์แก้วสิ้นบุญมาอุบัติเป็นกษัตริย์เมืองจิมวณ จึงผูกพยาบาทหาโอกาสแก้แค้น ทุกรอบปีตนจะมาสำแดงเดชให้ทะเลปั่นป่วนท่วมเมืองจิมวณ เมืองจิมวณจึงถูกน้ำท่วมทุกปี ขณะนี้ถึงรอบปีพอดิปราบโลกันต์จึงมาสำแดงฤทธิ์ทะเลปั่นป่วน คลื่นลมพัดพาเขื่อนทั้ง 3 ด้านพังทะลายหมด

พระขรรค์แก้วเรียกประชุมพวกช่างทันที พระองค์ทรงกริ้วโกรธว่าเป็นความผิดของพวกช่าง แต่ศักดิ์สุริยันอ้างเหตุผลว่าความผิดเป็นของพระราชา เพราะเป็นผู้คิดสร้างเขื่อนมากกว่าจะเป็นของช่างซึ่งเป็นเพียงผู้รับคำสั่งเท่านั้น ทุกคนเห็นด้วย และต่างจะหาทางสร้างเขื่อนอีก ศักดิ์สุริยันอาสาว่าจะหาสาเหตุของน้ำท่วมและหาทางป้องกันจนได้และกราบลาพระนางแผ้วกระง่าง ขอให้ได้พักอยู่สักระยะก่อน

ตอนที่ 32 ท้าวราเชนทร์กษัตริย์เมืองเชียงราย หลงรักนางเกสริน ได้แต่งสารไปกำหนดหมั้นแต่นางปฏิเสธ ถึงวันกำหนดหมั้นท้าวราเชนทร์จึงยกกองทัพไปประชิดเมืองโรมันเพื่อแย่งชิงเกสริน

ตอนที่ 33 เกสรินเฝ้าคอยวันที่ศักดิ์สุริยันจะมาพบนาง เมื่อถึงวันสัญญานางก็ยังกระวนกระวายมากขึ้น ขณะนั้นเสนาที่นำสารของราเชนทร์มาถวาย นางทราบความที่ราเชนทร์ข่มขู่เยาะเย้ยต่าง ๆ นานา จึงตัดสินใจแต่งองค์จับพระแสงจะไปรบกับราเชนทร์ ขณะนั้นศักดิ์สุริยันมาถึงพอดี จึงได้เข้าขวางไว้ และรับอาศาศจะไปปราบราเชนทร์เอง

ศักดิ์สุริยันออกมาพบราเชนทร์ พุดหว่านล้อมให้ราเชนทร์ยุติสงคราม แต่ราเชนทร์ไม่ฟังเหตุผล จับอาวุธไล่ฟันศักดิ์สุริยัน จึงถูกศักดิ์สุริยันฆ่าตาย

ศักดิ์สุริยันกลับเข้าเมืองโรมัน เพื่อเยี่ยมนางจันทร์สุมา และแสงสุริยามือเยี่ยมเสร็จแล้วก็รีบลากลับทันที ทุกคนขอให้อยู่ก่อนแต่ศักดิ์สุริยันยืนยันจะกลับ เกสรินขอติดตามไปด้วย จะห้ามปรามอย่างไรนางก็ไม่ยอม ในที่สุดศักดิ์สุริยันจึงต้องให้นางไปด้วย

6. แรงสายเลือด

6.1 ประวัติความเป็นมา เขียนให้หนังสือ ธรรมดา ประมาณ พ.ศ. 2516-2517 ต้นฉบับเป็นลายมือเขียน จำนวน 30 หน้า หนังสือธรรมดาต้นฉบับไปปรับเพิ่มเติมบ้าง และได้นำไปแสดงหลายครั้ง

6.2 แนวคิด แรงพันธุกรรมมีอำนาจต่อมนุษย์กว่าแรงอื่น

6.3 เนื้อหา มีทั้งหมด 22 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กษัตริย์วงศ์สุทินกับพระนางประทุมทอง ครองเมืองเวียงแก้ว ทรงมีพระราชโอรสเพียงองค์เดียวคือเจ้าชายมรกต เมื่อเจ้าชายพระชนมายุ 2 ขวบ ขุนพลเคโจเคชได้ก่อกบฏแย่งราชบัลลังก์ แต่กองทัพเวียงแก้วมาช่วยทัน เหตุการณ์กลางครั้งนั้นขุนพลวาโยอุทธ์และบุคคลสำคัญหลายคนต้องตาย หลายคนได้หายไป รวมทั้งเจ้าชายมรกต เหตุการณ์นั้นผ่านมานานถึง 18 ปี จนบัดนี้ก็ยังไม่มีใครพบเจ้าชายมรกต

อนุรทบุตรชายของขุนพลวาโยอุทธ์ซึ่งพระองค์เลี้ยงไว้เป็นพระราชบุตรบุญธรรม อาสาจะไปสืบหาเจ้าชายมรกต

ตอนที่ 2 ขุนนิล (ขุนพลวาโยอุทธ์) ได้ซ่อนตัวอยู่ในป่า เมื่อ 18 ปีที่ผ่านมาขุนนิลได้กบฏฆ่าขุนพลเคโจเคชตาย แล้วเปลี่ยนเสื้อผ้าของขุนพลเคโจเคชเป็นของตน และตัดศีรษะอำพรางว่าตนถูกฆ่าและลอบพาเจ้าชายมรกตหนีราชภัยมาอยู่ป่า เปลี่ยนชื่อและฐานะตนเป็นขุนนิล จะเปลี่ยนชื่อและฐานะพระราชกุมารมรกตเป็นคำทง ลูกชายขุนนิล

ขุนนิลคิดแย่งราชบัลลังก์กษัตริย์วงศ์สุทิน จึงส่งคำทงไปเมืองเวียงแก้วเพื่อลอบปลงพระชนม์กษัตริย์แสงสุทิน

ตอนที่ 3 คำทงมาถึงเมืองเวียงแก้ว เอายาพิษสะกดนิตราทหารรักษาพระราชวัง ลอบเข้าไปถึงที่พระบรรทม พบกษัตริย์วงศ์สุทินกับพระนางประทุมทองบรรทมหลับ ชักมีดคู่หัดจะปลงพระชนม์กษัตริย์วงศ์สุทิน แต่คำทงหันไปเห็นพระพักตร์พระนางประทุมทอง จำได้ว่าพระนางเคยอุ้มตน เรียกตนว่าลูก และสอนให้ตนเป็นคนดี จึงใจอ่อนไม่กล้าจะปลงพระชนม์สามีของพระนาง

คำทงออกจากพระตำหนักด้วยจิตใจที่หตุ้ เดินเรื่อยเปื่อยไร้จุดหมายจนรุ่งสว่างจึงพบอาศรมฤาษี

ตอนที่ 4 ฤๅษีสมมิตรบำเพ็ญตะบะอยู่ในป่า ขณะที่ฤๅษีกำลังสนทนากับสะหม้อและขวัญเมืองนั้น คำทนต์ได้เดินทางมาถึงอาศรมพอดี ฤๅษีได้สอบถามเรื่องราวจนได้รู้จักกัน คำทนต์ขอยุ่ศึกษาชีวิตในทางธรรม

ฤๅษีอบรมสั่งสอนไสยเวทและธรรมแก่คำทนต์ด้วยความเอาใจใส่ จนสามารถเปลี่ยนจิตใจคำทนต์ได้สำเร็จ

ตอนที่ 5 ศรีประจันต์ภรรยาขุนพลเคโฆเดช เมื่อสามีเป็นกบฏต้องพาลูกสาว ขวัญจิตหนีราชภัยมาอาศัยอยู่ในป่า ได้รับความยากลำบาก ต้องตั้งวงดนตรีขับร้องหากิน เมื่อแม่ลูกทราบว่ามีเมืองเวียงทองจะมีงานเลือกคู่ของพระธิดาสริน สองแม่ลูกจึงตั้งใจจะไปแสดงดนตรีที่งานเลือกคู่

ตอนที่ 6 กษัตริย์ศรีวิชัยและพระนางประไพพรรณประสงค์จะให้พระธิดาสรินเลือกคู่ จึงรับสั่งให้ประกาศข่าวให้ทุกคนได้ทราบ

ตอนที่ 7 บรรดาชาวบ้าน พ่อค้า เสนาข้าราชการได้ทราบข่าวพระธิดาสรินจะเลือกคู่ต่างใฝ่ฝันจะได้นาง จึงพร้อมใจกันเดินทางไปเมืองเวียงทอง

ตอนที่ 8 อนุรุตและพี่เลี้ยงพยายามติดตามพระราชกุมารอยู่หลายวัน จนกระทั่งไปถึงอาศรมฤๅษีสมมิตร

ตอนที่ 9 คำทนต์เรียนวิชากับฤๅษีสมมิตรอยู่นาน จึงเรียนสำเร็จและขอลาอาจารย์กลับไปหาขุนนิล อาจารย์แนะนำให้ไปเมืองเวียงทองเพื่อลองเสี่ยงให้พระธิดาเลือกก่อน ขณะนั้นอนุรุตเข้ามากราบฤๅษีสมมิตร สอบถามทราบเรื่องราวรู้เรื่องกัน อนุรุตสนับสนุนให้คำทนต์ไปเลือกคู่

คำทนต์เดินทางไปเมืองเวียงทอง และได้เข้าไปให้พระธิดาเลือก

ตอนที่ 10 พระศรีวิชัยและพระนางประไพพรรณ และพระธิดาสริน เสด็จมานเลือกคู่ ได้เวลาพระศรีวิชัยครัสเดือนให้พระธิดาเลือกคู่ พระธิดาเลือกคำทนต์ เพราะคำทนต์สามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง

พระศรีวิชัยจัดการอภิเษกพระธิดาสรินกับคำทนต์

ตอนที่ 11 อนุรุตปรารภกับเสนาถึงข้อสงสัยเกี่ยวกับคำทนต์ เพราะคำทนต์มีรูปร่างหน้าตาคล้ายพระนางประทุมทอง อนุรุตต้องการจะทราบความจริงจึงตัดสินใจไปสอบถามเรื่องคำทนต์จากขุนนิล

ตอนที่ 12 ขุนนิลได้รับรายงานจากสายลับของตนว่าคำทนต์จะพาลูกสะใภ้มาพบตน คงมาถึงในเวลาไม่ช้า ขุนนิลขัดเคือง และคิดกำจัดคำทนต์ จึงให้ขุนทมิพหน้าจดหมายไปแจ้งยักษ์หัสจักรแห่งเมืองหับผาให้มาช่วยกำจัดคำทนต์

ตอนที่ 13 หัสจักรเมืองหับผาคิดจะขยายอาณาจักร จึงผูกมิตรกับขุนนิล เมื่อขุน
ทมิฬมาแจ้งข่าวเรื่องขุนนิล หัสจักรจึงยินดีช่วย และรีบเหาะไปหาขุนนิลทันที

ตอนที่ 14 คำทงวิคกว่าคนไปทำการไม่สำเร็จ บิดาคงจะโกรธตนมาก แต่คิด
หักใจว่าเป็นลูกเป็นพ่อกัน พ่อคงจะไม่คัดถูก จึงตัดสินใจพารสรินเข้าพบ

ขุนนิลทำเป็นเฉยใจที่พบถูก สอบถามเรื่องราวต่าง ๆ และบอกให้ไปพักผ่อน

ตอนที่ 15 คำทงพารสริน ไปพักผ่อน ส่วนขุนนิล ไปรอพบหัสจักร เมื่อหัสจักร
มาถึงขุนนิลขอให้หัสจักรนำคำทงไปมา ส่วนรสรินนั้นให้เป็นรางวัล

หัสจักรร้ายพระเวทสะกดคำทง จับคำทงและรสรินพาเหาะกลับเมืองหับผา
เมื่อถึงเมืองก็เอาทั้งสองไปคุมขังแยกสถานที่กัน เสร็จแล้วจึงรีบไปบอกนันทวุฒิและนันทเดช บุตร
ชายให้ทราบ

นันทวุฒิกับนันทเดชอยาก ได้นางรสริน จึงตกลงกันผลัดกันเข้าเกี่ยวนาง
รสรินพ้นจากฤทธิ์ยา คิดใคร่ครวญเหตุการณ์ เมื่อพบนันทวุฒิและนันทเดชเข้า
มาก็เกี่ยวนาง นางได้สอบถามจนทราบเรื่อง นางจึงคิดหาทางจะเอาตัวรอด

ตอนที่ 16 คำทงพ้นจากฤทธิ์ยา สงสัยในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงจับนายพูนคน
ยามมาสอบถามจึง ได้ทราบเรื่องทั้งหมด คำทงจับนายพูน ไปขังแทนตนแล้วรีบตามพารสรินแต่ไป
พบนางผกากรองถูกสาวอัชฌหัสจักร คำทงขอความรักจากนางและได้นางเป็นภรรยา

ตอนที่ 17 นันทเดชได้เข้าพบรสรินตามที่นัดหมาย รสรินลวงนันทเดชว่าตนรัก
นันทเดช ขอให้นันทเดชพานางหนีไปอยู่ที่ภูเขานิลกาฬ แต่ขอให้นันทเดชได้ไปปล่อยคำทงก่อน
และให้บอกคำทงว่าไม่ต้องตามนางกับนันทเดช

นันทเดชหลงกลจึงกลับไปจะปล่อยคำทง พบพูนถูกขังอยู่จึงเล่าเรื่องให้ทราบ
แล้วมาพารสรินหนีไปภูเขานิลกาฬ

คำทงกลับมา นายพูนได้เล่าเรื่องให้ทราบจึงคิดจะติดตามนาง

ตอนที่ 18 ทินกรพระอนุชาของรสรินได้มาศึกษาวิชากับฤาษีภักทิตะที่ภูเขานิล
กาฬ เมื่อจบการศึกษาจึงลาฤาษีเดินทางกลับเมือง

ตอนที่ 19 อนุรุตเดินทางมาถึงป่าหมู่บ้านกาหลง พบชะม้อกับขวัญเมืองซึ่ง
เดินทางจากชุมโจรเพื่อตามหาคำทงกับรสริน สอบถามจนทราบเรื่องราวกัน พอดีทินกรมาถึงจึง
รู้เรื่องกันทั้งหมด ทุกคนจึงสงสัยว่าขุนนิลคือขุนพลเค โขเดช คำทงคือกุมารมรกต ทุกคนจึงคิดจะ
ไปพบขุนนิลที่บ้านกาหลงเพื่อทราบความจริง

ตอนที่ 20 อนุรุตและทินกรเข้าพบขุนนิลสอบถามเรื่องราวกัน ทินกรแจ้งให้
ทราบว่าตนเป็นโอรสเมืองเวียงทอง ต้องการทราบว่ารสรินพี่สาวของตนกับคำทง ลูกของขุนนิล

หายไปความจริงเป็นอย่างไร ขุนนิลไม่ยอมบอก อนุรุทรกับทinkerตกลงใจจับขุนนิลไปเมืองเวียงแก้ว ขุนนิลไม่ยอมให้จับเกิดสู้รบกัน ขุนนิลรู้ว่าอนุรุทรเป็นลูก ต้องการบอกความจริงจึงแสวงถอยจนออกมาห่าง แล้วจึงบอกความจริงแก่อนุรุทร

อนุรุทรกับทinkerไปถึงเมืองหับผาพบกับคำทง สอบถามเรื่องราวกันรู้เรื่องกัน แล้วทinkerอาสาไปรับสรินที่ภูเขานิลกาฬ ส่วนอนุรุทรและคำทงไปรับขุนนิลกลับเมืองเวียงแก้ว

ตอนที่ 21 ชายแม่มดไปพบหญิงวิกลจริตอุ้มทารกหญิงเดินหลงอยู่ในป่า ด้วยความสงสารนางจึงนำกลับมาเลี้ยง ถ้า ต่อมาหญิงวิกลจริตได้ถึงแก่กรรมไป ชายแม่มดได้เลี้ยงทารกหญิงจนเจริญวัยเป็นสาว ให้ชื่อว่าสายสุณีย์ สั่งสอนวิชาตำราทมนต์จนเจนจบ ชายแม่มดเห็นว่าสายสุณีย์เติบโตพอจะสืบหาบิดาได้แล้วจึงให้สายสุณีย์ออกติดตามสืบหาบิดา

ตอนที่ 22 นันทเศรษฐารินมาภูเขานิลกาฬมาพบกับสุณีย์ นันทเศรษฐาจากแก้วสายสุณีย์จึงเกิดสู้รบกัน

7. สิงหาราชนกษัตริย์ศึก

7.1 ประวัติความเป็นมา เขียนให้หนังสือ อรมุค ประมาณปี พ.ศ. 2518-2519 หนังสือ อรมุค นำไปแสดงหลายครั้ง ใช้ชื่อว่าสิงหาราชนกษัตริย์ศึกบ้าง วิรกรรมของกายแก้วบ้าง ต้นฉบับเดิมมีเฉพาะบทกลอนเป็นตอน ๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ผู้เขียนได้ปรับปรุงตัดต่อเพิ่มเติมบ้าง และได้เพิ่มเติมข้อความซึ่งทำให้เรื่องเชื่อมสอดคล้องกันตลอด

7.2 แนวคิด ความงามของสตรีสามารถชนะความแก่กล้าของบุรุษ

7.3 เนื้อหา มีทั้งหมด 26 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พระสิงหบดีคินทร์ พระนางประทุมเทวี ครองกรุงกุสาวดี ต่อมาพระสิงหบดีคินทร์สิ้นพระชนม์ สิงหาราชพระโอรสได้ขึ้นครองเมือง ทรงเป็นกษัตริย์ที่ใฝ่อำนาจยกกองทัพไปรุกรานบ้านเมืองอื่นไม่ว่างเว้น เป็นที่หนักพระทัยยิ่งแก่พระราชมารดา

ตอนที่ 2 สิงหาราชตระเตรียมกองทัพพอ สิ้นหน้าฝนก็จะยกไปตีเมืองปัจฉิมาระทันทิ

ตอนที่ 3 กายแก้ว เท่ง หนูชื้อ รับแผนการจากพระเจ้าสุริยาและพระนางผกาละอองเมืองปัจฉิมาระมาชายา และโฆษณาความงามของพระราชธิดาพามาสนองข่าวความงามของพระธิดาเป็นที่เล้าลือ

ตอนที่ 4 พระสุริยา พระนางผกาละอองทรงปรึกษาเรื่องแผนการที่พระองค์จะแก้กลสิงหาราช

ตอนที่ 5 สิงหาราชฝันถึงพระธิดาพกา มาศ เมื่อตื่นขึ้นก็หลงรักนาง รับสั่งให้ทหารไปนำกายแก้วมาเฝ้าเพื่อสอบถามความงามของนาง ทรงรับสั่งให้กายแก้วกลับเมือง และให้กราบทูลพระสุริยาว่าพระองค์จะไปสู่ขอพระธิดาพกา มาศ

ตอนที่ 6 กายแก้วเข้าเฝ้าพระสุริยาและพระนางผกาละออง กราบทูลเรื่องทั้งหมดให้ทรงทราบ พระสุริยาไม่ยอมยกพระธิดาให้แก่สิงหาราช และจะส่งพระธิดาไปยังเมืองป้อมปราการ

พระสุริยาทรงรับสั่งให้พระธิดามอบแหวนที่ทรงเป็นรางวัลแก่กายแก้ว กายแก้วรับและฝากไว้กับพระธิดา กายแก้วอยากสงบจิตใจจึงออกเดินทางเข้าป่า

ตอนที่ 7 คาสีชายสาปราคเรื่องถูกสาววิยะดาที่ได้หนีตามหนุ่มแปลกหน้าไปสองตาชายยังไม่ได้ทราบข่าววิยะดา

ตอนที่ 8 พระธิดาบุษราวดี พระธิดาแห่งเมืองป้อมปราการเสด็จประพาสอุทยาน ขณะทรงเก็บดอกไม้เจององนางวิงหนี ขณะนั้นกายแก้วมาพบเหตุการณ์พอดี กายแก้วพินทุตาย พระไชยยันต์พระราชบิดารับสั่งให้พระธิดาบุษราวดีมอบแหวนรางวัลแก่กายแก้ว และครั้นชวันกายแก้วไปเมืองป้อมปราการ แต่กายแก้วปฏิเสธ

ตอนที่ 9 พระสุริยาไม่ต้องการสิงหาราชเป็นพระราชบุตรเขย จึงจัดการส่งพระธิดาพกา มาศไปเมืองป้อมปราการ โดยทางเรือ

ตอนที่ 10 สิงหาราชเตรียมเครื่องราชบรรณาการจะไปสู่ขอพระธิดาพกา มาศ ทรงทราบข่าวจากทหารว่าพระสุริยาส่งพระธิดาพกา มาศไปเมืองป้อมปราการ โดยทางเรือ จึงรับสั่งให้ขุนพลกาฬสิงห์ไปชิงนาง

ขุนพลกาฬสิงห์ไปหาวิยะดา นำพาวิยะดาไปกราบลาคาสีชายสา แล้วยกทัพเรือติดตามกองเรือเมืองปัญจาระจนทัน ขุนพลกาฬสิงห์ปล้นชิงพระธิดาพกา มาศได้ ขุนพลกาฬสิงห์ต้องการพระธิดา จึงฆ่าวิยะดาทิ้งน้ำพร้อมเอาเครื่องทรงของพระธิดาสวมแทน เพื่ออำพรางว่าพระธิดาพกา มาศกระโดดน้ำสิ้นพระชนม์ ขุนพลกาฬสิงห์ได้นำพระธิดาไปซ่อนไว้ในถ้ำภูเขาพรายคำ ให้ทหารคนสนิทควบคุมตัวไว้

แล้วขุนพลกาฬสิงห์กลับเมืองกุสาวดี

ตอนที่ 11 ขุนพลกาฬสิงห์เข้าเฝ้ากษัตริย์สิงหาราชกราบทูลเรื่องราวให้ทรงทราบว่าตนได้ไปแย่งชิงพระธิดาพกา มาศตามรับสั่ง แต่พระธิดาได้กระโดดน้ำหนีไปเข้าใจว่าคงจะสิ้นพระชนม์

สิงหาราชเสียพระทัยมากที่เป็นเหตุให้นางสิ้นพระชนม์ จึงได้ขับม้าเข้าป่าเพื่อสงบอารมณ์

ทางเมืองปีญจระ พระสุริยาและพระนางผกาละอองเมื่อทราบข่าวว่าพระธิดา
ผกามาสิ้นพระชนม์ก็เสียพระทัยมาก

ตอนที่ 12 กายแก้วกับพี่เลี้ยงเดินทางมาในป่า พบแหวนที่พระธิดาผกามาเคย
มอบให้ตน กายแก้วสงสัยว่าแหวนนั้นมาอยู่ไม่ป่าได้อย่างไร จึงนำแหวนกลับเมืองปีญจระ

ตอนที่ 13 พระธิดาผกามาถูกขังอยู่ในถ้ำ นางคร่ำครวญรำพันถึงเคราะห์กรรม
ที่กำลังเผชิญ

ตอนที่ 14 แสงมณีภักษัตริย์ได้รับคำสั่งกับสี่แก้ว ยอดทอง ต้องพลัดพรากจาก
บ้านเมืองเพราะเสียดีแก่สิงหราช ต่อมาแสงมณีได้พบอาจารย์ผู้วิเศษสั่งสอนวิชาให้จนเชี่ยวชาญ
แสงมณีจะแก้แค้นสิงหราชให้สำเร็จ

แสงมณีทราบว่าพระธิดาผกามาถูกขังนพลาภสิงห์นำมาขังไว้ในถ้ำ จากสมุน
ของนพลาภสิงห์ที่ถูกงูกัด และตนได้ช่วยชีวิตไว้ จึงไปช่วยพระธิดาผกามา

แสงมณีวางแผนยาสลบทหารที่เฝ้าถ้ำ ช่วยพระธิดาผกามาออกมาได้ ทรงสอบถาม
เรื่องราวจากนางจนทราบเรื่องทั้งหมด แล้วแสงมณีได้ส่งนางกลับเมือง โดยให้พระธิดากินว่านคำ
วิเศษให้กายเป็นสีดำ เพื่อป้องกันอันตราย และมอบว่านที่เป็นยาแก้ให้ด้วย

ส่วนสมุนนพลาภสิงห์เมื่อทราบข่าวว่าพระธิดาผกามาหายไปจากที่คุมขังก็
ร้อนใจรีบกลับไปรายงานให้นพลาภทราบ เมื่อนพลาภได้ทราบเรื่องก็เกรงพระราชอาญา จึงหนีจาก
เมืองไปตั้งค่ายอยู่ในป่า

ตอนที่ 15 กายแก้วและพี่เลี้ยงเข้าเฝ้าพระสุริยาและพระนางผกาละออง กราบ
ทูลข้อสงสัยที่ตนได้พบแหวนของพระธิดาผกามาให้ทรงทราบ ต่างก็สงสัยกันว่าศพที่ลอยน้ำสวม
เครื่องทรงพระธิดา รวมทั้งสร้อยพระศอจะเป็นใคร กายแก้วแน่ใจว่าพระธิดาผกามายังไม่สิ้นพระ
ชนม์ จึงอาสาไปตามสืบหาพระธิดา

ตอนที่ 16 สิงหราชควมม้ามากลางป่ามาพบพระธิดาผกามาในร่างของนางคำ
ทรงสอบถามเรื่องราวและเล่าเรื่องราวของพระองค์ให้นางทราบตลอด นางคำบอกว่าพระธิดาผกา
มา ยังมีพระชนม์อยู่ นพลาภสิงห์พาไปขังไว้ในถ้ำภูเขาพรายคำ มันคิดหักหลังซ่อนกลเอาผู้หญิง
อื่นฆ่าอำพราง อ้างว่านางกระโดดน้ำตาย นางเองชื่อหมึกคำอยู่ใกล้ ๆ เขาพรายคำ ได้ทราบเรื่องทั้ง
หมดจากสมุนของนพลาภสิงห์

นางคำให้สิงหราชตามพระธิดาผกามาไปที่ถ้ำพรายคำ และลวงให้สิงหราชกิน
ว่านคำเพื่อให้คงกระพัน สิงหราชหลงกลจึงกินว่าน ร่างกายจึงกลายเป็นสีดำ เมื่อได้โอกาสนางคำ
แอบหนีไป ส่วนสิงหราชเดินทางไปยังถ้ำพรายคำ

ตอนที่ 17 กายแก้วและพี่เลี้ยงพบนางคำ ได้สอบถามเรื่องราวกัน นางบอกว่า ผกามาซึ่งไม่ตาย ขุนพลกาฬสิงห์ปล้นแย่งชิงนาง แล้วซ่อนกลอำพรางพานางไปขังไว้ที่ถ้ำเขาพรายคำ เวลานี้มีคนลักลับได้ไปช่วยเหลือนางพานางไปเมืองปัญจาระแล้ว ขอให้กายแก้วกลับปัญจาระ และนางจะร่วมเดินทางไปปัญจาระด้วย

กายแก้ว นางคำ พร้อมพี่เลี้ยงมาถึงเมืองปัญจาระ ได้เข้าเฝ้าพระสุริยา และพระนางผกาละออง ทรงสอบถามเรื่องราว กายแก้วก็กราบทูลเรื่องราวทั้งหมดที่ตนทราบจากนางคำ ให้ทรงทราบ นางคำกราบทูลว่าเวลานี้พระธิดาผกามาเสด็จมาถึงปัญจาระแล้ว แล้วเล่าความจริงแก่พระราชบิดา พร้อมกินวุ้นแก้พิษร่างกายก็กลับเป็นพระธิดาผกามาศ พระราชบิดา พระราชมารดาดีใจมาก ทรงบำเหน็จรางวัลแต่งตั้งกายแก้วเป็นลูกหลวง และพระราชทานเรือนหลวงให้เป็นที่พัก

ตอนที่ 18 สิงหาราชไปพบนายปราบสมุนของขุนพลกาฬสิงห์ จึงจับตัวมาสอบถามเอาความจริง นายปราบกลัวจึงเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมด

สิงหาราชไปพบขุนพลกาฬสิงห์ ทำขุนพลกาฬสิงห์รบ ในที่สุดสิงหาราชฆ่าขุนพลกาฬสิงห์ตายแล้วบังคับให้สมุนของขุนพลกาฬสิงห์กลับเมืองกุสาวดี

สิงหาราชและเสนาออกเดินทางติดตามหาพระธิดาผกามาศ

ตอนที่ 19 พระแสงสุริย์ฉายปรารภกับพระนางลักษณาวรรณ พระมเหสีเรื่องจะหาคู่ครองแก่พระแสงธรรมชาติพระโอรส ทรงเห็นว่าพระธิดาผกามาศมีคุณสมบัติพร้อม จึงให้แสงธรรมชาติเดินทางไปยังเมืองปัญจาระ เข้าเฝ้าพระสุริยาและพระนางผกาละออง เพื่อดูภาคเถาก่อน

ตอนที่ 20 พระธิดาบุษราวดีขออนุญาตพระราชธิดาและพระราชมารดาไปศึกษาวิชาการกับฤาษีพิษณุที่ภูเขาพรายลับแล พระราชบิดาทรงเห็นด้วย บุษราวดีพร้อมเสนาจึงเดินทางไปสำนักฤาษีพิษณุ

ทางเมืองปัญจาระแสงธรรมชาติพยายามเกี่ยวพระธิดาผกามาศ แต่นางไม่พอใจ พระธิดาผกามาศไปประพาสสวนเพื่อความสบายใจ พบกายแก้วได้คุยกัน ขณะนั้นแสงธรรมชาติได้มาเที่ยวสวนจึงพบกับกายแก้ว ทั้งสองเกิดได้เถียงกัน

ตอนที่ 21 พระสุริยาทราบข่าวที่กายแก้วกับแสงธรรมชาติเกิดได้เถียงกัน จึงคิดหาทางให้เรื่องสงบลง โดยรับสั่งให้กายแก้วเข้าเฝ้า และรับสั่งให้กายแก้วเดินทางไปศึกษาวิชาการกับฤาษีพิษณุที่ภูเขาพรายลับแล

สิงหาราชเดินทางถึงเมืองปัญจาระ ทรงทราบว่าพระธิดาผกามาศอยู่ในเมือง ทรงดีพระทัยและยังทราบข่าวว่าคืนวันวิสาขะพระธิดาผกามาศจะไปเวียนเทียนที่วัดกลางเมือง จึงวางแผนจะชิงนาง

ฝ่ายพระสุริยา เมื่อถึงวันวิสาขะก็ทรงรับสั่งให้จัดขบวนเสด็จไปทำพิธี 2 ขบวนเสร็จแล้วเดินทางไปเวียนเทียนที่วัด ขณะเวียนเทียนถึงทวารซึ่งจุ่มรออยู่ได้โอกาสที่พระธิดาผกามาศเข้ามาใกล้ เข้าอุ้มพานางขึ้นม้าหนีไป

พระสุริยารับสั่งให้ปิดประตูเมืองค้นหาพระธิดาแต่ไม่พบ

แสงธรรมชาติรับอาสาจะติดตามให้พบ และปักใจว่าคนที่ลักพานางคือกายแก้ว จึงขอนำพระแสงอาชญาสิทธิ์และนำหนังสือกล่าวโทษกายแก้วไปด้วย พระสุริยาอนุญาต

ตอนที่ 22 นางสุภาวดีมารดาของกายแก้วซึ่งอยู่ที่เรือนพระราชทานกับสนมทราบข่าวว่ากายแก้วแย่งชิงพระธิดาผกามาศไป และจะได้รับโทษหนัก นางเป็นห่วงกายแก้วจึงติดตามเพื่อจะบอกกายแก้วให้รู้ตัว และจะบอกข่าวเรื่องบิดาแก่กายแก้วด้วยว่าบิดาของกายแก้วยังไม่ตาย ทั้งได้ช่วยพระธิดาผกามาศด้วย

ขณะนั้นแสงมณีกำลังเดินทางอยู่สองสามกัณหา จึงได้พบกันโดยบังเอิญ ทั้งสองคนดีใจมาก ต่างสอบถามและเล่าเรื่องราวแก่กัน

แสงมณีและนางสุภาวดีเดินทางไปพบกายแก้วที่ภูเขาพรายลับแล

ตอนที่ 23 สิงหราชพาพระธิดาผกามาศรอนแรมมาในป่า และได้เล่าความเป็นมาทั้งหมดให้นางทราบ พระธิดาผกามาศอาสาจะช่วยแต่ขอสัญญาว่าหากช่วยได้สำเร็จสิงหราชต้องปล่อยนางกลับเมืองปีนุจระ หากรักนางจริงค่อยไปขู่ขอ สิงหราชให้สัญญา พระธิดาจึงเอารานแก่ให้กิน สิงหราชกลับเป็นสิงหราชคนเดิม นางได้โอกาสจึงเดินทางกลับเมือง ส่วนสิงหราชเดินทางกลับกรุงกุสาวดี

ตอนที่ 24 แสงธรรมชาติเดินทางมาถึงภูเขาพรายลับแล ได้พบกายแก้วพระธิดาบุษราและฤๅษีพิษณุ และได้แจ้งความผิดของกายแก้วให้ทุกคนทราบ พระธิดาบุษราวดียืนยันว่าในวันวิสาขบูชาซึ่งแสงธรรมชาติอ้างว่ากายแก้วได้ไปลักพาพระธิดาผกามาศนั้น กายแก้วได้ทำพิธีเวียนเทียนอยู่กับนาง โดยกายแก้วเป็นผู้กล่าวนำในการทำพิธี พยานคนอื่น ๆ รวมทั้งฤๅษีพิษณูก็รู้เห็น

ฤๅษีพิษณุรับรองคำพูดของพระธิดาบุษราวดี และได้เขียนจดหมายให้หนูน้อยนำไปถวายพระสุริยา

หนูน้อยนำจดหมายของฤๅษีพิษณุขึ้นถวาย พระสุริยาเมื่อทรงอ่านก็ได้ทราบเรื่องที่เกิดขึ้น

ขณะนั้นพระธิดาผกามาศเข้ามาเฝ้าพระสุริยา ทุกคนจึงได้ทราบความจริง

พระสุริยาได้เขียนจดหมายถึงฤๅษีพิษณุ และให้หนูน้อยรับนำกลับทันที ทุกคนจึงทราบความจริง

แสงธรรมชาติรู้สึกอายจึงลากลับเมือง

ตอนที่ 25 แสงมณี พระนางสุภาวดี เดินทางมาถึงอาศรมฤๅษีพิษณุ ได้พบฤๅษีพิษณุและกายแก้ว แสงมณีและนางสุภาวดีได้เล่าความเป็นมาโดยตลอด กายแก้วได้ทราบความเป็นมาของคนทั้งหมด

กายแก้วลาอาจารย์พิษณุ แสงมณี พระนางสุภาวดี ตามไปแก้แค้นสิงหราชกับพระธิดาบุษราวดี

แสงมณีและพระนางสุภาวดีลาอาจารย์พิษณุกลับเมืองปัญจาระ

ตอนที่ 26 กายแก้ว และพระธิดาบุษราวดีเดินทางมาถึงเมืองกุสาวดี ได้เข้าเฝ้าสิงหราช กายแก้วเล่าความเป็นมาของคนแก่สิงหราช และทำสิงหราชรบตัวต่อตัว สิงหราชรับคำทำทั้งสองได้รับกัน ในที่สุดกายแก้วเป็นผู้ชนะ สิงหราชยอมยกเมืองให้กายแก้ว กายแก้วให้สิงหราชประกาศให้อิสระภาพแก่เมืองที่ตกเป็นเมืองขึ้นของสิงหราช และให้ยุติการทำสงคราม แล้วกายแก้วคืนเมืองแก่สิงหราช และนำพระธิดาบุษราวดีไปพบพระบิดาที่เมืองปัญจาระ

8. หยกสิงห์ปกาศิต

8.1 ประวัติความเป็นมา เขียนให้หนังสือครุฑ ชาติทอง เมื่อ พ.ศ. 2536 - 2537 ต้นฉบับเป็นลายมือเขียน จำนวน 53 หน้า

8.2 แนวคิด ผู้ปกครองบ้านเมืองต้องเป็นคนที่ฉลาด และมีอุบายที่แยบยล

8.3 เนื้อหา มีทั้งหมด 27 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พระเจ้าสิงหราชกับพระนางศิริจินดาครองเมืองธรรมโสรัฐ ทั้งสองพระองค์ไม่มีพระราชโอรสและพระราชธิดา พระเจ้าสิงหราชมีพระอนุชา 2 พระองค์ คือสิงห์นรายณ์ และสิงห์นรินทร์ พระเจ้าสิงหราชโปรดให้สิงห์นรายณ์ไปครองเมืองเทพโสภณ โดยให้สิงห์นรินทร์เป็นอุปราช ต่อมาเกิดเหตุร้ายคือสิงห์นรินทร์เป็นกบฏแย่งบัลลังก์สิงห์นรายณ์แต่ไม่สำเร็จเพราะทหารเมืองธรรมโสรัฐยกทัพมาช่วยเหลือทัน สิงห์นรินทร์จึงลอบปลงพระชนม์สิงห์นรายณ์ คัดศิระษะเป็นหลักฐาน ไปขออาศัยยักษพรายทวีปที่เมืองพรหมคีรินทร์ ยักษพรายทวีปปรับไว้เพราะจะได้ใช้เป็นเครื่องมือมายึดเมืองเทพโสภณ

เจ้าชายเขมราชโอรสสิงห์นรินทร์กับพระนางประทุมทอง ทราบว่าอาคือสิงห์นรายณ์ไปอาศัยอยู่เมืองยักษพรายทวีป จึงขอลาพระเจ้าสิงหราชไปฆ่าอา พระเจ้าสิงหราชทรงอนุญาตแต่ได้มอบสิงห์หยกติดตัวไปด้วย สั่งว่าก่อนจะฆ่าอาให้เอาสิงห์หยกมอบให้ก่อนแล้วจึงฆ่า

ตอนที่ 2 เขมราชและพระนางประทุมทองลาพระเจ้าสิงหราชกลับเมืองเทพโสภณ ต่อมาเขมราชลาพระนางประทุมทองเพื่อไปฆ่าอาที่เมืองพรหมคีรินทร์

ตอนที่ 3 ยักษ์พรายทวีปกับนางสมุจีครองเมืองพรหมคีรินทร์ ทั้งสองไม่มีบุตร พรายทวีปมีอนุชาชื่อพรายอาวูธ มีชายาคือนางวัคคินี มีพระธิดาชื่อผกามาศ พระบิดาส่งให้ไปเรียนวิชาที่ภูเขาลัทธิชิกะที่ภูเขพรายพยับพร้อมกับเสนา พรายทวีปต้องการยึดเมืองเทพโสภณและเมืองธรรมโสรัฐ จึงยินดีรับสิ่งนรินทร์ให้อยู่กับตน พรายทวีปทราบว่ นางประทุมทองชายาของสิ่งนรินทร์เป็นม่าย อยากได้นางเพื่อจะได้มีบุตรกับนาง จึงรับสั่งให้สิ่งนรินทร์กับพรายอาวูธไปจับตัวนางมาเมืองพรหมคีรินทร์

ตอนที่ 4 พระนางกลืนสุคนธ์และศักดิ์สินชัยมาอาศัยอยู่กับฤๅษีโกญธัญญะ พร้อมกับเท่งและหนู่น้อย ฤๅษีโกญธัญญะได้สอนวิชาอาคมให้จนเชี่ยวชาญ ศักดิ์สินชัยทราบเรื่องที่พระราชบิดาส่งสิ่งนรินทร์กับภูแย่งบัลลังก์ ต้องกลายเป็นคนขายชาติ จึงโกรธพระราชบิดามาก กล่าวคำหยาบคายต่อพระบิดา ฤๅษีและนางกลืนสุคนธ์ห้ามปราม ฤๅษีบอกว่าเรื่องการเมืองไม่มีที่น่อง

ศักดิ์สินชัยขอลานางกลืนสุคนธ์ไปพบพระราชบิดาที่เมืองพรหมคีรินทร์ ฤๅษีโกญธัญญะสนับสนุนให้ไป ศักดิ์สินชัยจึงกราบลาพระราชมารดาและฤๅษีโกญธัญญะไปเมืองพรหมคีรินทร์

ตอนที่ 5 สิ่งนรินทร์และพรายอาวูธมาถึงเมืองเทพโสภณ มาแอบอยู่ที่ท้ายพระราชอุทยาน รอคอยนางประทุมทองจะประพาสอุทยาน

ตอนที่ 6 นางประทุมทองเสด็จประพาสพระราชอุทยานพร้อมสนมกำนัล พรายอาวูธจึงมีโอกาสนำนาง สิ่งนรินทร์เข้ามาปลอบนางและขอให้นางไปเมืองพรหมคีรินทร์กับพระองค์

พรายอาวูธและสิ่งนรินทร์นำนางประทุมทองมาถึงเมืองพรหมคีรินทร์ และนำนางเข้าเฝ้าพรายทวีป

พรายทวีปเกี่ยวนาง แต่นางออกอุบายว่าขอเวลาสักกระยะหนึ่งแล้วนางจะรับรัก พรายทวีปไม่ทราบอุบายจึงยินยอม

ตอนที่ 7 พระธิดาจิรารัตน์พระราชธิดากษัตริย์ไพนุสสิน และพระนางพินประภา มาเรียนวิชาที่ภูเขาลัทธิชิกะ เมื่อเรียนจบแล้วจึงลาอาจารย์เดินทางกลับเมืองพร้อมกับสี่แก้วยอดทอง จิรารัตน์ได้พบกับศักดิ์สินชัยซึ่งเดินทางจะไปเมืองพรหมคีรินทร์ ศักดิ์สินชัยขอความรักจากนาง นางไม่ปฏิเสธแต่ขอให้ศักดิ์สินชัยได้ไปสู้ออกต่อบิดามารดา

ตอนที่ 8 พระธิดาจิรารัตน์และศักดิ์สินชัยมาถึงเมืองโกรพินทร์ และได้เข้าเฝ้ากษัตริย์ไพนุสสินและนางพินประภา พระธิดาจิรารัตน์เล่าเรื่องที่ไปเรียนวิชา และเรื่องที่ตนมาพบกับศักดิ์สินชัย กษัตริย์ไพนุสสินได้ซักถามจนทราบประวัติของศักดิ์สินชัย

ศักดิ์สินชัยทูลขอพระราชธิดาจิรารัตนกับกษัตริย์ไพณฺสิน พระองค์ปฏิเสธทรง
รังเกียจว่าเป็นเชื้อสายของคนขายชาติ และทรงขับศักดิ์สินชัยให้ออกจากเมือง

ศักดิ์สินชัยออกจากเมืองโกรทินทร์มุ่งหน้าไปพบพระราชบิดาที่เมืองพรหม
คีรินทร์

ตอนที่ 9 ศักดิ์สินชัยมาถึงเมืองพรหมคีรินทร์ เข้าเฝ้าพรายทวิปและสิงหนรินทร์
เมื่อมีโอกาสก็สอบถามเรื่องที่พ่อเป็นกบฏและเล่าเรื่องที่ต้องถูกคุกเกลียดชาม สิงหนรินทร์
สงสารลูก บอกลูกว่าเรื่องร้ายที่เกิดขึ้นเพราะทุกคนยังไม่ทราบความจริง พระองค์มีเหตุผลที่ต้องทำ
เช่นนั้น

ขณะนั้นเสนามากราบทูลว่าเขมราชมาขอพบสิงหนรินทร์

ตอนที่ 10 สิงหนรินทร์ออกไปพบกับเขมราชที่นอกเมืองพร้อมกับศักดิ์สินชัย

เมื่อพบกันเขมราชได้ต่อว่าสิงหนรินทร์และทำสิงหนรินทร์รบ สิงหนรินทร์จับ
เขมราชได้แต่ศักดิ์สินชัยขอร้องมิให้พระบิดามาเขมราช พระองค์ทรงยินยอม และรับสั่งให้ศักดิ์สิน
ชัยรีบกลับไปเยี่ยมลุงที่เมืองธรรมโสรัฐ ส่วนพระองค์จะติดตามไปภายหลัง

ศักดิ์สินชัยพาเขมราชไปถึงอาศรมฤๅษีกัสสปะ บังคับให้เขมราชไปพบและขอ
เรียนวิชากับฤๅษีกัสสปะ ส่วนศักดิ์สินชัยออกเดินทางไปเมืองธรรมโสรัฐ

ตอนที่ 11 พรายทวิป พรายอาวุธและสิงหนรินทร์เตรียมตัวไปโจมตีเมืองธรรม
โสรัฐ เมื่อพร้อมก็เดินทางรอนแรมมาจนถึงเมืองธรรมโสรัฐ และมีสารท้ากษัตริย์สิงหาราชรบ

ตอนที่ 12 กษัตริย์สิงหาราชรับสารทรงทราบความต้องการของยักษ์พรายทวิป
จึงเสด็จไปพบพรายทวิปที่นอกเมือง

ตอนที่ 13 กษัตริย์สิงหาราชเผชิญหน้ากับยักษ์พรายทวิป พรายทวิปแจ้งความ
ประสงค์ให้ทราบ สิงหนรินทร์พูดให้กษัตริย์สิงหาราชยอมยกเมืองให้ยักษ์พรายทวิป กษัตริย์
สิงหาราชไม่ยอม ในที่สุดจึงรบกัน พรายทวิปมีฤทธิ์มากกว่าจึงรุกไล่จนกษัตริย์สิงหาราชจะพ่ายแพ้

ขณะนั้นศักดิ์สินชัยมาถึงเมืองธรรมโสรัฐ พบเห็นเหตุการณ์จึงปรากฏตัวเข้าช่วย
กษัตริย์สิงหาราช แต่สู้ความคองกระพันของพรายทวิปไม่ได้จึงร้ายเวทเรียกลมฝนบันดาลให้เกิดมีลมมิด
แล้วรีบนำกษัตริย์สิงหาราชและพระนางศิริจินดาหาหนี

พรายทวิปและพรายอาวุธสามารถยึดเมืองธรรมโสรัฐได้ สิงหนรินทร์บังคับให้
เท่ง หนูน้อย โถ อยู่กับพระองค์ พรายอาวุธ พรายทวิป เข้าประทับในพระราชวัง ประกาศตัวเป็น
กษัตริย์ สิงหนรินทร์ เท่ง หนูน้อย โถ จัดเลี้ยงฉลองชัยชนะและฉลองกษัตริย์ใหม่ เมื่อได้โอกาส
ก็อมเหล้าจนยักษ์ทั้งสองเมาขาดสติ จึงลวงถามจนทราบความลับที่ทำให้คงกระพันว่าเพราะได้

อาบนํ้ามนต์ศักดิ์สิทธิ์ สิงหนรินทร์จึงบอกแผนกำจัดยักษ์แก่เสนา แล้วพระองค์รีบกลับเมืองพรมหศิริรินทร์เพื่อนางประทุมทองหนีจากเมืองยักษ์ส่วนพราชนวิปกับพราชนาวุชเมหาลัยจูงสว่าง

ตอนที่ 14 ยักษ์พราชนวิปต่างเข้าไปพบพราชนาวุช พูดยกกันต่างนึกได้ว่าตนได้เสิร์รู้แก่สิงหนรินทร์

พราชนวิปรีบกลับเมืองพรมหศิริรินทร์ เมื่อถึงเมืองก็ทราบว่สิงหนรินทร์พานางประทุมทองหนี จึงรีบติดตาม

ตอนที่ 15 พระธิดาจิรารัตนคิดถึงศักดิ์สินชัย จึงตัดสินใจหนีพระบิดาออกจากเมืองพร้อมกับสีแก้ว ยอดทอง ไปหาฤาษীগัสสปะเพื่อขอความช่วยเหลือ

ตอนที่ 16 สิงหนรินทร์ได้พาพระนางประทุมทองหนีจากเมืองพรมหศิริรินทร์เดินทางกลับเมืองเทพโสภณ

ตอนที่ 17 เชมราชเรียนวิชาสำเร็จจึงลาฤาษীগัสสปะพร้อมกับระหม้อและขวัญเมือง เพื่อติดตามมาสิงหนรินทร์ ฤาษีไม่ห้ามปรามแต่ตั้งเตือนเป็นปริศนาว่าอย่ามาคนที่ทำความดี

ตอนที่ 18 เชมราชเดินทางมาพบสิงหนรินทร์และนางประทุมทอง จึงสอบถามเรื่องราวที่เกิดขึ้นและทำอาหรับ สิงหนรินทร์แพ้ เชมราชจะฆ่าอาแต่ถึงคำสั่งของลุงสิงหราชว่าจะฆ่าอาให้มอบสิงห์หยกให้อาเสียก่อน จึงมองสิงห์หยกให้อา สิงหนรินทร์รับสิงห์หยกท่วมแตกกระจายพบจดหมาย จึงมอบให้เชมราชอ่าน เชมราชจึงทราบว่าเป็นจดหมายของพระราชบิดาตั้งไม่ให้ฆ่าอา เรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นความประสงค์ของพระองค์ที่ยอมพลีชีพเพื่อป้องกันชาติบ้านเมือง โดยให้อาซ่อนกลลวงยักษ์ เชมราชได้ทราบกลอุบายทั้งหมด

ตอนที่ 19 เชมราชนำสิงหนรินทร์ พระนางประทุมทองไปพบฤาษীগัสสปะ สิงหนรินทร์เล่าเรื่องราวแก่ฤาษীগัสสปะ รวมทั้งสาเหตุที่ทำให้ยักษ์พราชนวิปมีฤทธิ์ว่าเพราะมีอาจารย์ดี และมีบ่อนํ้ามนต์ศักดิ์สิทธิ์ เชมราชขอความช่วยเหลือจากฤาษীগัสสปะให้ไปช่วยปราบฤาษีอัสซิกะ

ตอนที่ 20 ศักดิ์สินชัยได้พาพระสิงหราชและพระนางศิริจินดาหนียักษ์พราชนวิปมาอาศัยอยู่กับฤาษีโกญจัญญะ ศักดิ์สินชัยขอให้ฤาษีโกญจัญญะช่วยไปปราบฤาษีอัสซิกะตามความประสงค์ของพระราชบิดา ฤาษีโกญจัญญะเข้ามานดูก็ทราบว่าฤาษীগัสสปะอาจารย์ของจิรารัตนและเชมราชก็ไปช่วยปราบฤาษีอัสซิกะอยู่แล้ว แต่ก็รับจะไปช่วยจึงพาศักดิ์สินชัยเหาะไปเขาพรายพิชัย

ส่วนฤาษীগัสสปะ เชมราชและจิรารัตนเหาะมาถึงภูเขาพรายพิชัย ต้องผจญกับภูติผีไข้ของฤาษีอัสซิกะปราบภูติผีได้แล้วจึงไปพบฤาษีอัสซิกะ

ตอนที่ 21 ฤๅษীগัสสปะขอให้ฤๅษีอถรรพณ์หฤศฝัฝอานาง สร้างอานาง ฤๅษีอถรรพณ์ไม่ยอมและทำรบ โดยให้ฤๅษีอถรรพณ์รบกัน หากฤๅษีอถรรพณ์ก็แสดงว่าอาจารย์ชนะ จิรารัตน์จึงต้องรบกับผกามาศ จิรารัตน์สู้ฤๅษีอถรรพณ์ผกามาศไม่ได้ถูกผกามาศจับไปไว้ในอากาศ เขมราช จึงเหาะขึ้นไปรบกับผกามาศ ผกามาศเห็นรูปร่างของเขมราชงดงามเกิดหลงรัก เขมราชก็เช่นเดียวกัน เขมราชบอกรักผกามาศ เมื่อได้โอกาสก็พานางเหาะหนีไป

ตอนที่ 22 สักคิ์สินชัยกับฤๅษีโกณูธัญญะกำลังเหาะมากลางอากาศ สักคิ์สินชัย เห็นผู้หญิงลอยปลิวมาจึงถลาเข้ารับ เมื่อทราบว่าเป็นจิรารัตน์จึงอุ้มพาลงดิน

ฤๅษีโกณูธัญญะให้สักคิ์สินชัยนำจิรารัตน์ไปอาศรมฤๅษীগัสสปะ และให้ท่องนำ ผงยาไปใส่แก้ความขลังของบ่อน้ำสักคิ์สินชัยของฤๅษีอถรรพณ์

ตอนที่ 23 ฤๅษীগัสสปะกับฤๅษีอถรรพณ์ได้เถียงกันว่าฤๅษีอถรรพณ์ชนะ ในที่สุด เกิดประลองฤทธิ์กันจนอ่อนกำลังลงด้วยกัน ฤๅษีโกณูธัญญะเข้าไปช่วยเติมกำลังให้กับฤๅษีทั้งสอง และขอให้หยุดทั้งสองฝ่าย

ฤๅษีโกณูธัญญะและฤๅษীগัสสปะเหาะกลับอาศรม

ตอนที่ 24 เขมราชนำผกามาศไปพบมารดาที่อาศรมฤๅษীগัสสปะ ส่วนสักคิ์สินชัยได้นำจิรารัตน์ไปพบบิดาที่อาศรมฤๅษীগัสสปะเช่นเดียวกัน

ฤๅษีโกณูธัญญะและฤๅษীগัสสปะมาถึงอาศรม ฤๅษีทั้งสองปรึกษาจะหาทางปราบยักษ์พรายทวีปซึ่งกายอยู่ยง โดยหุบศรกายสิทธิ์ขึ้นมอบให้เขมราชและสักคิ์สินชัย และตั้งว่าถ้า ยักษ์พรายทวีปยอมแพ้ก็อย่าฆ่า

เขมราชและสักคิ์สินชัยกราบลาฤๅษีไปปราบพรายทวีป เพราะคาดว่าพรายทวีป คงเที่ยวตามหาพระราชมารดาประทุมทองและอาสิงห์นรินทร์

สักคิ์สินชัยให้จิรารัตน์นำสิงห์นรินทร์และพระนางประทุมทองกลับไปสำนัก ฤๅษีโกณูธัญญะด้วย เขมราชขอให้นางประทุมทองสอบถามดูเรื่องพระราชบิดา และขอให้ผกามาศ ไปพบบิดาของนางที่เมืองธรรมโสรัฐ เพื่อขอให้ถอนกำลังกลับเมืองพรหมดิรินทร์ แล้วทุกคนกราบ ลาฤๅษีไปปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 25 เขมราชและสักคิ์สินชัยติดตามยักษ์พรายทวีป ขณะที่ยักษ์พรายทวีป กำลังติดตามหาสิงห์นรินทร์กับนางประทุมทอง ทั้งสองฝ่ายจึงมาพบกัน เขมราชและสักคิ์สินชัยขอให้ยักษ์พรายทวีปหยุดรุกรานบ้านเมืองของตน แต่ไม่เป็นผล ในที่สุดจึงเกิดรบกัน สักคิ์สินชัยแผลง ศรกายสิทธิ์ถูกยักษ์พรายทวีป ยักษ์พรายทวีปเจ็บปวดมาก พยายามถอยศรแต่ไม่สำเร็จ พรายทวีป เหาะหนี

เขมราชและศักดิ์สินชัยคัดสินใจไปปราบยักษ์พราธอาวุธที่เมืองธรรมโสรฐ เกิดสู้รบกัน ศักดิ์สินชัยแผลงศรติดกายพราธอาวุธ พราธอาวุธยอมแพ้เขมราชช่วยถอดศรช่วยชีวิตไว้ได้ พราธอาวุธคิดถึงบุญคุณจึงขอขมาทูลเกล้าให้แก่เขมราช แล้วพราธอาวุธลากลับเมือง

ตอนที่ 26 เขมราชกับศักดิ์สินชัยกลับไปสำนักฤาษีโกณัฐฤณูณะเพื่อรับสิงห์รินทร์ พระนางกลิ่นสุคนธ์ สิงหราช นางศิริจินดา และนางประทุมทอง กลับเมือง สิงหราชได้สอบถามเรื่องการไปปราบพราธทวีปและพราธอาวุธ เขมราชและศักดิ์สินชัยได้เล่าเรื่องให้ทราบทุกประการ สิงหราชเห็นว่าหมดสิ้นหนามแล้วจึงรับสั่งให้ทุกคนกลับเมือง ส่วนพระองค์จะเสด็จภายหลัง นางประทุมทองคร่ำครวญเรื่องสิงห์รินทร์ สิงหราชตรัสว่าจะบอกให้ทราบ เมื่อเสด็จกลับถึงเมือง

ตอนที่ 27 ฤาษีนรายนั้ปรารภกับคิกว่าต้องการจะสึก และจะยกสมบัติที่ตนมีทั้งหมดให้แก่ชาวบ้านกร้อง คิกไม้คัดค้าน ฤาษีนรายนั้จึงสึกและนั่งสนทนาอยู่กับคิก ขณะนั้นสิงหราชเสด็จมาถึงสำนัก คิกจึงรู้ว่าทิดรายคือกษัตริย์สิงหราชณ์ ค่อมมาถึงหราชได้นำสิงห์รินทร์กลับเมือง

